



# СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо  
про  
Україну!

Рік 119, ЧИСЛО 7, П'ЯТНИЦЯ, 17 ЛЮТОГО 2012 РОКУ

1893

Vol. 119, No. 7, FRIDAY, FEBRUARY 17, 2012

\$1.00

## Представника опозиції намагалися купити за 500 тис. дол.



Роман Забзалюк народився 18 липня 1960 року у Львові, навчався у Львівському військово-політичному училищі, брав участь у бойових діях СРСР в Афганістані, підполковник запасу. 1995 року заснував Миколаївську обласну організацію „Південнобузька козацька паланка“. Депутат Верховної Ради України, член Комітету боротьби з організованою злочинністю і корупцією. 23 грудня 2011 року вийшов з фракції „БЮТ-Батьківщина“, а 10 січня увійшов до складу депутатської групи „Реформи заради майбутнього“. Після повернення – заступник голови фракції „Блок Юлії Тимошенко – „Батьківщина“. Проживає в селі Баловне Миколаївської області. (Фото: Андрій Бастановий, Радіо „Свобода“)

КИЇВ. – Народний депутат фракції „БЮТ-Батьківщина“ Роман Забзалюк 8 лютого оприлюднив аудіозаписи своєї розмови з провідником депутатської групи „Реформи заради майбутнього“ Ігорем Рибаким.

У складі групи є 20 депутатів: Ігор Рибак, Павло Мовчан, Іван Плющ, Тарас Чорновіл (9 лютого вийшов з групи), Валерій Камчатний, Олександр Буджерак, Олександр Бобильов, Арнольд Радовець, Раїса Сорочинська-Кириленко, Євген Константинов, Іван Сідельник, Петро Гасюк, Володимир Каплієнко, Геннадій Задирко, Віталій Курило, Іван Денькович, Юрій Крук, Валерій Гацько, Микола Трайдук, Олег Гейман.

Про суть угоди з І. Рибаким Р. Забзалюк розповів 8 лютого на пресовій конференції. (На 2-ій стор. вміщено уривки з його заяви.) Група І. Рибаків заплатила Р. Забзалюкові за вихід з опозиції і перехід до провладної більшості у Верховній Раді 450 тис. дол., а також двічі по 25 тис. дол. „платні“ за січень і лютий.

Викриття Р. Забзалюка виявило потойбічне життя прихильників Віктора Януковича.

Р. Забзалюк розповів, що керівництву фракції „Батьківщина“ з закритих джерел стало відомо про чергову хвилю провокацій і підготування фальсифікації на парламентських виборах. Виникла ідея проникнути у коло змовників.

Р. Забзалюк погодився на роль перекинчика і майже два місяці вва-

жався таким перекинчиком, відколи в грудні 2011 року відбулась розмова з І. Рибаким в будівлі комітетів Верховної Ради на вулиці Садовій, на третьому поверсі, в кабінеті, який колись займав В. Янукович.

Коли Р. Забзалюк зайшов до кабінету, І. Рибак відразу написав на папірці: „450 тис. дол.“

Р. Забзалюк сказав, що йому треба обдумати пропозицію. І. Рибак запевнив його: „Я всі питання узгодив з „папою“. Тобто з В. Януковичем.“

Керівництво „Батьківщини“ вдруге дало дозвіл Р. Забзалюкові продовжувати його роллю. При цьому все протоколювалося. Біля Будинку офіцерів охоронець І. Рибаків на ім'я Вадим передав Р. Забзалюкові пакет з грішми. Того ж дня у „Батьківщині“ склали протокол щодо хабара.

Опісля Р. Забзалюк двічі отримував по 25 тис. дол. Перший раз – в Одесі, другий раз – в Києві, де І. Рибаків особисто поклав гроші в портфель Р. Забзалюка, який мав сприяти формуванню дільничних та окружних виборчих комісій з людей, які мали служити І. Рибаківу.

Р. Забзалюк заявив, що у керівництва партії „Батьківщина“ є додаткові матеріали, які стосуються корупційних діянь інших людей з оточенням В. Януковича.

10 лютого Р. Забзалюк подав Генеральному прокуророві Вікторові Пшонці заяву з проханням розслідувати незаконні дії щодо підкупу депутатів. („Українська правда“)



Ігор Рибак народився 14 серпня 1976 року в родині військоволужбовця на терені Німеччини. Згодом родина Рибаків переїхала до Одеси, де І. Рибаків закінчив політехнічний інститут, потім Харківський університет внутрішніх справ. З 2006 року став народним депутатом. І. Рибаків виступає активним прихильником Української Православної Церкви Московського патріархату. У вересні 2010 року створив та очолив нову депутатську групу „Реформи заради майбутнього“, яка стала шостою фракцією парламенту.

### З висловлювань І. Рибаків:

„Початок розмови – 500 тисяч, а там все, щоб чітко усе інше... На західній Україні як повітря потрібні кандидати. Тобто мені сам Президент України... Кандидати в депутати. Будь-які... Головне, щоб вони були з нами... Головне, щоб у мене були ці раби. Мажоритарку віддамо під них. Всю владу: область, губернатор, голови адміністрацій, СБУ, прокуратура – все буде під нього. Весь адмінресурс. Але треба, щоб відсотків на 50 він сам починав. 95 відсотків – прохідні. Тому що ти ризикуєш грішми, а я ризикую владою, тому що я перед нею тримав слово. Тому що потім голову відрубають мені...“

Треба від Блюку Юлії Тимошенко отримати максимально членів комісій. Ти їх вставив – отримав гроші, а голови обласних організацій скажуть [Олександрові] Турчинову: „Це наші люди“. Ми працюємо на Президента.“ (Переклад з російської мови)

## Законопроект, спрямований проти державної мови

До „Свободи“ 6 лютого надійшло пресове повідомлення Світового Конгресу Українців, вміщене нижче.

Світовий Конгрес Українців висловлює своє глибоке обурення змістом законопроєкту „Про внесення змін до Закону України „Про дошкільну освіту“ (щодо виховання рідною мовою), який у січні був представлений Верховній раді депутатами Партії Регіонів.

Законопроект майже повністю повторює попередню відхилену Верховною Радою України проєкт міністра освіти Дмитра Табачника про створення дошкільних навчальних закладів з вихованням дітей регіональними мовами або мовами національних меншин. Право вибору мови вихо-

вання надається батькам.

Питання про наступ на українську мову стало темою обговорення на рівні високих міжнародних організацій. Зокрема у грудні 2010 року Верховний комісар у справі національних меншин Організації безпеки і співробітництва в Європі Кнут Волебек надіслав до голови Верховної Ради оцінку одного з попередніх законопроектів Партії Регіонів на тему мови, в якій висловив наступні застереження:

„Важливо звернути увагу на те, що всяке послаблення державної чи офіційної мови суперечить духові Європейської хартії регіональних мов або мов меншин. Охорона і просування регіональних мов та мов меншин не повинні відбуватися за рахунок державної чи офіційної мови“.

Про це також говориться у Рамковій конвенції про захист національних меншин відносно загальної політики інтеграції та освіти: „Державна мова може бути ефективним засобом для забезпечення єдності. Тому підтримка державної мови відповідає легітимному державному інтересові. Крім того, знання державної мови є завжди корисним для осіб, які належать до національних меншин. Володіння державною мовою підвищує можливості ефективного участі в житті суспільства на всіх рівнях. Це вимагає, щоб особи, які належать до національних меншин, мали і використовували можливість вивчати державну мову.“

Всі члени суспільства, включа-

(Закінчення на стор. 2)



## УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

### ■ Прокурор просить ув'язнити Ю. Луценка

КИЇВ. — Сторона звинувачення просить Печерський районний суд засудити екс-міністра внутрішніх справ Юрія Луценка до чотирьох з половиною року ув'язнення. Про це прокурор Дмитро Лобань сказав, виступаючи під час дебатів 14 лютого. Прокуратура також вимагає конфіскації майна Ю. Луценка та позбавлення його права займати державні посади терміном на три роки. Представник звинувачення сказав, що вимоги прокуратури враховують пом'якшувальні обставини – нагороди Ю. Луценка та неповнолітню дитину на його утриманні. *(Бі-Бі-Сі)*

### ■ Прибули закордонні медики

КИЇВ. — В Україну прибули фахівці з Німеччини та Канади. Разом з українськими лікарями вони проведуть комісійне обстеження екс-прем'єр-міністра Юлії Тимошенко, яка перебуває в Качанівській виправній колонії ч. 54 у Харківській області. Про це повідомили в Генеральній прокуратурі України (ГПУ). „13 лютого відбулася нарада з організації праці міжнародної медичної групи з участю німецьких, канадських і українських лікарів, представників посольств Канади та Німеччини, ГПУ, Державної пенітенціарної служби України, Міністерства закордонних справ України та Міністерства охорони здоров'я України“, – зазначили в ГПУ. Після наради члени міжнародної медичної групи вирушили у Качанівську виправну колонію. *(„Кореспондент“)*

### ■ Розпочався суд у справі ЄЕСУ

ХАРКІВ. — 9 лютого народний депутат від фракції „БЮТ-Батьківщина“ Олена Шишкіна заявила: „Як стало відомо щойно, у Харкові розпочався суд над Юлією Тимошенко, і її обмежують в термінах досудового слідства“. Раніше адвокат Ю. Тимошенко Сергій Влащенко повідомив, що звинувачення у справі Єдиних енергетичних систем України (ЄЕСУ) стосується усних вказівок, які нібито давала Ю. Тимошенко керівництву корпорації, коли сама вже там не працювала. Фірма, яка, як вважає Служба безпеки України, ухилилася від сплати податків на майже 5 млн. грн., розкрадала і здійснювала замах на розкрадання бюджетних фондів. Нагадаємо, 11 жовтня 2011 року Ю. Тимошенко визнали винною в перевищенні службових повноважень при укладенні газових контрактів з Росією у 2009 році, а також в заподіюванні державі багатомільйонного збитку, і засудили до семи років тюремного ув'язнення і виплати кари в розмірі 1.5 млрд. грн. (близько 189 млн. дол.). 23 грудня Апеляційний суд Києва залишив цей вирок чинним. *(„Українська правда“)*

### ■ У СБУ взяли за вчених

КИЇВ. — Директора Інституту проблем екології Національної Академії Наук України Володимира Стрілка підозрюють у шпигунстві на користь США. За словами колеги ученого, 19 грудня 2011 року до них на роботу прийшли працівники Служби безпеки України (СБУ) і провели обшук. В правоохоронних органах розповіли, що співробітники СБУ звернули увагу на Інститут проблем екології майже два роки тому, після того, як одержали оперативну інформацію, начебто директор установи академік В. Стрілко відсилає по інтернеті американським колегам дані про наукові дослідження, пов'язані з Чорнобильською атомною електростанцією і здоров'ям українців. За це він начебто одержував великі гранти з США на дослідницьку роботу. В інституті звинувачення в шпигунстві відкидають. „Будь-яка нормальна людина, що працює в науці, прекрасно розуміє, що ніяка робота без обміну інформацією неможлива. Це ж не виходить, що в цьому є якась шпигунство!“ – сказав колега В. Стрілка, член-кореспондент НАН України Валерій Зажигалов. *(„Українська правда“)*

## ТРИВОЖНИЙ СИГНАЛ

# Стріляли у дослідника Голодомору О. Ушинського

КИЇВ. – У Києві 8 лютого невідомі стріляли в директора Асоціації дослідників Голодомору, члена президії Української Всесвітньої Координаційної Ради Олександра Ушинського. Про це на своїй сторінці у Facebook написав Юрій Сиротюк:

„Щойно подзвонив О. Ушинський і повідомив, що на нього вчинено збройний напад в районі метро „Дружба народів“. Спочатку його „підрізав“ джип чорного кольору номер АА 00-20, після чого невідомий опустив скло авта і двічі вистрілив у бік Олександра“. Директор асоціації не постраждав.

Це вже не перший випадок нападу на відомого

громадського діяча. Президія УВКР зробила заяву з приводу побиття О. Ушинського увечері 22 листопада 2011 року, коли він повертався з віча на Майдані Незалежності з нагоди Дня Свободи.

Чоловіки в чорних одностроях схопили його, кинули через паркан на проїжджу частину Хрещатика, затягнули в мікроавтобус, де почали бити ногами і душили, після чого відвезли в міліцію.

Член УВКР, народний депутат України Іван Заєць подав депутатське звернення з вимогою розслідування вказаного інциденту і покарання нападників. Реагування з боку правоохоронних органів досі немає. *(„Українська правда“)*.

## 3 заяви Р. Забзалюка на пресовій конференції

**На 1-ій стор. цього числа вміщено матеріали про спробу підкупу депутата Верховної Ради Роман Забзалюка з метою виходу його з опозиції. Нижче подано уривки з його заяви на пресовій конференції 8 лютого в Києві.**

...З наближенням до виборчої парламентської кампанії, Янукович та його найближче оточення, на тлі „найщиріших“ запевнень представників західного світу про нібито його прагнення до демократичних принципів (...)розпочинає чергову хвилю брутальних провокацій проти опозиції та її провідників, зокрема Юлії Тимошенко, Юрія Луценка, Олександра Турчинова і водночас підготування до фальсифікацій на виборах до парламенту.

...Кримінальна олігархія буде намагатись у будь який спосіб зберегти себе у владі, і не тільки зберегти, але і спробувати добудувати злочинну кримінальну антинародну диктатуру. Адже це, на їхню думку, єдиний варіант уникнути справедливої відповідальності за нещадне пограбування країни, приниження і зuboжіння громадян, перетворення населення, образно кажучи, у кріпацький придаток до цитаделі бандитського світу „Межигір'я“.

(...) Цілковито зрозуміло, що головний удар реакційних антиконституційних сил спрямований проти партії „Батьківщина“ та її фракції у Верховній Раді України. Чинний режим чітко усвідомлює, що в результаті запровадження своєї стратегічної реформи „Кримінальна окупація та пограбування“ громадяни країни не тільки в своїй переважній більшості не віддадуть свої голоси на виборах синьо-білому бренду яничар, але і перед реальною загрозою втрати своїх соціальних прав і незалежності держави будуть консолідуватись, у першу чергу, навколо Ю. Тимошенко та її партії.

Відтак перша і найнебезпечніша мішень для диктатури – це партія „Батьківщина“. (...) В арсеналі антиконституційної та антиукраїнської зброї режиму поки ще знаходяться не тільки верхівка підконтрольних силових структур, прокуратури, судів, але й інтриги, брехня, шантаж та підкуп.

Зокрема, для цього під їхнім повним контролем утворена в окупованій режимом Верховній Раді так звана група „тушок“, яка зорієнтована на роботу проти нардепів, що стоять на українських та демократичних, а відтак твердих опозиційних позиціях.

За зраду виборців та продаж своєї совісті пропонуються шалені гроші. На чинному етапі йдеться про суми в розмірі 500 тис. дол. одразу, потім щомісячно платня по 20-25 тис. дол., плюс додаткові надбавки за активну брехню проти „Батьківщини“ та опозицію. На завершення гарантується бонус за мерзотну службу господареві – ще по 500 тис. дол. на „тушку“.

Режим готує різноманітні варіанти фальсифікацій виборів – як безпосередньо в день голосування, з використанням адмінресурсу та підконтрольних йому членів виборчих комісій, так і після виборів, спробувавши сформувані у Верховній Раді, всупереч волевиявленню виборців, нову-стару так звану пропрезидентську більшість.

Поряд з залякуванням, режим буде безпосередньо або через підставних новоявлених демагогів роздавати гроші, гречку і таке інше, обіцяючи чергову нірвану. Тому як ніколи зараз актуальні слова Ю. Тимошенко: „Беріть, якщо ця кліка бандитів пропонує, але голосуйте, як підказує вам розум та серце, адже ці гроші вкрадені режимом у кожного з вас, у кожної української родини“.

В результаті певних корупційних діянь в Раді режимом утворена так звана група „Реформи заради зрад“, яка явно вмотивовано за гроші брала участь у голосуванні за цілу низку антиконституційних рішень, у тому числі щодо фактичного передання усіх владних повноважень президентові.

(...) Впевнений, що народ України спроможний відстояти свої демократичні свободи і не дасть спалювати результати загального волевиявлення на виборах до Верховної Ради України. Важливо, що ми вже зараз знаємо, які пляни виношує злочинний режим і як їм протистояти. (...) Небезпека, яка виходить від чинного режиму, очевидна. Не менш небезпечним є прагнення цієї кримінальної кліки привити населенню страх, відчуття безвихідності, зневіру у політиків та псевдомораль, що ніби все у цьому світі продається та купується.

Це далеко не так! Адже купка пихатих та пикатих нуворишів боїться та тремтить від того, що поступово, але незворотно народ повертає собі віру у свої сили і на конкретних прикладах повертає собі розуміння того, що не всі політики продажні і далеко не все у цьому житті продається. *(„Українська правда“)*

## Законопроект...

*(Закінчення зі стор. 1)*

ючи осіб, які належать до національних меншин, мають передбачати потребу спілкування державною мовою в різних комунікативних ситуаціях у сфері державного життя, згідно з законодавством. Іншими словами, немає жодної підстави для осіб, які належать до національних меншин, не передбачати потребу використання державної мови. Як явно сказано в Європейській хартії регіональних мов або мов меншин, „охорона і розвиток регі-

ональних мов або мов меншин не повинні зашкоджувати офіційним мовам і необхідності вивчати їх“.

СКУ наголошує на надзвичайній шкідливості запропонованих змін, які за своєю суттю є ще однією спробою провладних сил узаконити використання російської мови нарівні з державною мовою, всупереч Конституції України.

СКУ закликає Верховну Раду України відхилити розгляд антиукраїнського за своїм характером законопроекту, який став би серйозною перешкодою в розвитку української державної мови.

**Передплачуйте і читайте „Свободу“!**



## Посол Володимир Крижанівський: „Ставлення Росії до України за 20 років не змінилося“

20 років тому були встановлені офіційні дипломатичні взаємини між Україною і Росією. Першим Послом України у Росії в 1992-1994 роках був Володимир Крижанівський. Він розповів кореспондентіві Бі-Бі-Сі Світлані Дорош про перші дипломатичні кроки України.

Після проголошення незалежності України у Москві не зрозуміли, що сталося. Згодом союзний парламент надіслав до Києва делегацію на чолі з російським віце-президентом Олександром Руцьким. Після переговорів було ухвалено рішення про встановлення дипломатичних взаємин. Нам сказали: „Давайте зробимо поки що не посольство, а представництво України у Росії“. Я спочатку був саме представником, а не послом.

А вже коли був послом, то росіяни сказали, що і їхній посол в Україні має бути. Тоді призначили Леоніда Смолякова, колишнього професора Вищої партійної школи у Києві.

Росія на офіційному рівні не першою визнала незалежність України. Від мене категорично вимагали у червні 1992 року, щоб я вручив вірчі грамоти Борисові Єльцинові.

Але Б. Єльцин ні у кого вірчих грамот не приймав. Всі знали, що він вживає алкоголь, і тому могли виникати ситуації, коли процедура вручення вірчих грамот зривалася б. Грамоти приймав О. Руцькой.

Перед цим саме йому вручав грамоти Посол США. Я переконав урядовців, що на Б. Єльцина не слід чекати. Під час вручення я попередив, що говоритиму українською мовою, на що О. Руцькой відповів, що він розуміє українську мову.

Мене запросили випускники академій і військових училищ Москви на зустріч. Це були вихідці з України. Десь 400-500 офіцерів, які хотіли почути про наші події. І я пишаюся тим, що багато з них вирішили потім повернутися на батьківщину.

Ми перебували в єдиному грошовому просторі, і ці відносини треба було змінювати.

Також існували проблеми боргів, розподілу майна, фондів. Це були дуже складні проблеми.

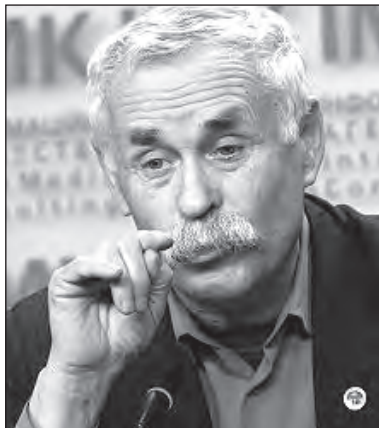
Щодо нафти, то ми досить швидко перейшли на світові ціни. За газ навіть в 1995-1996 роках ми платили велику ціну в порівнянні з цінами, що існували всередині Росії. І коли кажуть, що нам майже задарма газ давали, то це неправда.

Росія зробила керівників України патріотами. Ні в кого не було ілюзій стосовно того, яким є ставлення Росії до України. Це було імперське ставлення. Прем'єр-міністр Леонід Кучми після першої візиту до Москви повернувся обурений, з словами: „Та вони мене за кого мають? Я прем'єр-міністр незалежної держави!“.

З Юхимом Звягільським взагалі був випадок. Коли до нього якось підбіг російський журналіст і запитав, чи Україна віддасть флоту, Ю. Звягільський показав йому дулю.

Коли мене питали, як живеться у Москві, я відповідав: „Єдине, це не плювали в їжу. Все інше було“.

Тепер ситуація жодним чином не змінилася. Хібащо зовні це виявляється не так яскраво. Але жорстка позиція стосовно України не зазнала змін.



Володимир Крижанівський

## Віктор Янукович зробив з України „країну надзвичайних ситуацій“

КИЇВ. — Заступник голови Верховної Ради України Микола Томенко 14 лютого заявив, що за два роки президентства Віктора Януковича Україна стала „країною надзвичайних ситуацій“. Він констатував, що зазвичай головним показником діяльності того чи іншого державного політичного діяча є те, як ставляться до нього громадяни, і те, якою стала країна за час його роботи.

М. Томенко сказав: „Якщо говорити про суспільну оцінку діяльності Президента, то варто нагадати, що у 2010 році за В. Януковича проголосувало практично 49 відс. тих, хто взяв участь у виборах. Натомість якби президентські вибори відбулися сьогодні, то різні соціологічні компанії називають цифру підтримки В. Януковича як Президента від 12 до 17 відс. Отже, майже 70 відс. тих громадян, які підтримували діючого Президента у 2010 році, сьогодні або розчарувалися у його діяльності, або не довіряють його діям“.

Однак, ще сумнішим висновком дворічної діяльності Президента В. Януковича, на переконання віце-речника, є те, що „за два роки Україна перетворилася в так звану „країну надзвичайного стану. Щоденно в силу різних

обставин, – як-от некомпетентність і непрофесійність влади, високий ступінь корупції на всіх рівнях, деморалізації суспільства тощо – в Україні відбуваються надзвичайні події: гинуть люди на виробництві, відновився перерозподіл власності, що інколи завершується вбивствами підприємців, стали нормою напади на журналістів, суттєво зросла статистика пограбувань та розбійних нападів тощо“, – сказав М. Томенко.

„На тлі цього правоохоронні органи, які повністю втратили довіру населення, сконцентрували свої зусилля на боротьбі з політичною опозицією та журналістами, які, приміром, опублікували інформацію про пошкоджені білборди Президента. Характеристикою надзвичайності, непрогнозованості і нестабільності Української держави є фантастичний відтік капіталу та підприємців, які воліють працювати за кордоном, а не в Україні“, – наголосив М. Томенко.

Віце-речник також відзначив, що єдиний позитивний аргумент влади – Євро-2012 – розбивається об той факт, що лише дві з 15 чужоземних команд погодилися під час чемпіонату розташуватися в Україні. (УНІАН)

## Про пам'ятник Т. Шевченкові у Вінниці

ТОРОНТО. – 8 лютого СКУ надіслав листа Президентові України Вікторові Януковичеві з копією листа посадикуві Вінниці Володимирові Гройсманові, де висловив своє глибоке занепокоєння у зв'язку з перешкодами щодо встановлення на центральній площі Вінниці пам'ятника Тарасові Шевченкові.

СКУ привернув увагу до ухвали виконавчого комітету Вінницької міської ради від 17 листопада 2011 року, у якій було замінено прийняті раніше рішення про встановлення на Театраль-

ній площі Вінниці пам'ятника Т. Шевченкові на спорудження цього пам'ятника в іншому місці. Така ухвала припинила розпочатий конкурс на найкращий проєкт пам'ятника на Театральній площі.

СКУ закликав забезпечити спорудження на Театральній площі Вінниці пам'ятника, гідного Т. Шевченка, чие 200-ліття від дня народження відзначатиме все світове українство.

СКУ

## УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

### Заробітчана повернули платню

КИЇВ. — Міністерство закордонних справ (МЗС) України істотно активізувало працю щодо захисту інтересів трудових мігрантів за кордоном, заявив 13 лютого міністер Костянтин Грищенко. Він зазначив, що Президент України Віктор Янукович визначив це завдання одним з першочергових у діяльності МЗС. Так, говорячи про досягнення зовнішньополітичного відомства у цьому напрямку, К. Грищенко навів приклади, коли завдяки зусиллям МЗС трудовим мігрантам з України було повернуто 880 тис. дол. невиплаченої заробітної платні. Крім того, запевнив дипломат, була надана допомога 200 будівельників, які потрапили у скрутне становище в Іраку. Нагадаємо, що за даними Державної податкової служби України загальна сума задекларованих у 2011 році доходів українців від праці за кордоном склала 1.3 млрд грн. („День“)

### В Україні – новий міністер оборони

КИЇВ. — Президент Віктор Янукович 9 лютого звільнив Михайла Єжеля з посади міністра оборони України, та призначив главою Міністерства оборони Дмитра Саламатіна, попередньо звільнивши його з посади Генерального директора концерну „Укроборонпром“. Д. Саламатін народився у 1965 році в Караганді (Казахстан). У 1989 році закінчив гірничий факультет Карагандинського політехнічного інституту, у 1991 – курси перепідготовки кадрів Московського гірничого інституту за спеціальністю „інженер-економіст“. Трудову діяльність розпочав із 1985 року на виробничому об'єднанні „Карагандаугілля“ гірничим робітником шахти ім. Кузембаєва. З 1991 по 1997 роки обіймав посади у ряді компаній у Москві. З 1998 року – радник президента Міжнародного гірничого конгресу з питань взаємодії з Україною (на громадських засадах). З квітня 1999 року постійно проживає в Україні. Депутат Верховної Ради України V і VI скликань за списками Партії Регіонів. У червні 2010 року призначений Генеральним директором Державної компанії „Укрспецекспорт“, а 4 січня 2011 року – Генеральним директором Державного концерну „Укроборонпром“. Одружений, має трьох синів. („Укрінформ“)

### Відзначать ювілеї видатних людей

КИЇВ. — Верховна Рада ухвалила 8 лютого ряд постанов про відзначення ювілейних і пам'ятних дат у 2012 році. Народні депутати підтримали проєкти постанов про відзначення 120-річчя з Дня народження вченого-математика Михайла Кравчука, 290-річчя з Дня народження Григорія Сковороди та 125-річчя Леся Курбаса. Документами зокрема рекомендовано: урядові – утворити організаційні комітети з підготування та проведення заходів, затвердити їх плян та вирішити питання щодо його фінансового та матеріально-технічного забезпечення; Державному комітетові телебачення і радіомовлення – організувати відповідні тематичні теле- і радіопрограми. Депутати також підтримали пропозицію про відкриття музею Г. Сковороди та створення історико-культурного заповідника „Батьківщина Григорія Сковороди“. („Укрінформ“)

### В. Янукович нагадав Папі про ялинку

КИЇВ. — „Привезена до Ватикану українська різдвяна ялинка стала відображенням надійних і міцних двосторонніх взаємин“, – наголосив Президент Віктор Янукович 8 лютого у вітанні Папі Бенедиктові XVI з нагоди 20-ої річниці встановлення дипломатичних взаємин між Україною і Святим Престолом. „За час, який минув з тієї знаменної події, нашим державам вдалося досягти високого рівня взаємодії. Пишаюся тим, що прекрасна українська ялинка з Карпат, привезена до Ватикану з нагоди Різдва свят, стала своєрідним відображенням наших надійних та міцних взаємин, основою яких є спільні християнські цінності та глибоке історичне коріння“, – йдеться у вітанні В. Януковича. („Укрінформ“)



## АМЕРИКА І СВІТ

### ■ Б. Обама подав проєкт бюджету

ВАШІНГТОН. — Президент США Барак Обама 13 лютого надіслав на розгляд Конгресу свій проєкт федерального бюджету на 2013 рік загальним обсягом 3.8 трлн. дол. Своє міркування з приводу бюджетних першочерговостей Б. Обама оприлюднив під час виступу 13 лютого у коледжі поблизу Вашингтону. Президент пропонує збільшити витрати на освіту, необхідні для надання студентам допомоги у здобутті відповідного технічного досвіду для отримання доброї праці. Президент планує збільшити податкові ставки для корпорацій і заможних американців, як також скоротити урядові витрати на 4 трлн. дол. протягом наступних 10 років. План передбачає програму державних капіталовкладень загальним обсягом 3.8 трлн. дол., спрямованих на стимулювання економічного зростання США. Фінансовий рік у США розпочнеться 1 жовтня – за місяць до президентських та конгресових виборів. („Голос Америки“)

### ■ „Moody's“ знижує кредитні рейтинги

НЮ-ЙОРК. — Міжнародна рейтингова агенція „Moody's“ знизилася кредитні рейтинги Італії, Еспанії, Португалії, Словаччини, Словенії та Мальти. Погіршені до негативних прогнози рейтингів Великобританії, Франції та Австрії. Агенція „Moody's“ відзначає, що зміни відбивають сприйнятливості цих країн до фінансових і макроекономічних ризиків, які випливають з боргової кризи еврозони. (Радіо „Свобода“)

### ■ Намагалися підірвати дипломатів

НЮ-ДЕЛІ, Індія. — В Індії та Грузії здійснені одночасні бомбові напади на ізраїльських дипломатів. У Нью-Делі в результаті вибуху бомби, закладеної в авто посольства, була важко поранена дружина ізраїльського дипломата. Представники Ізраїлю в Лондоні заявили, що друга атака сталася у столиці Грузії, Тбілісі, однак, вибуховий пристрій, також закладений в дипломатичне авто, не детонував. (Bi-Bi-Ci)

### ■ Померла Вітні Гюстон

ЛОС-АНДЖЕЛЕС, Каліфорнія. — Світ вражений новиною про смерть популярної американської співачки та акторки Вітні Гюстон, яка померла у віці 48 років. В. Гюстон знайшли 11 лютого в її готельній кімнаті в Беверлі-Гілс поблизу Лос-Анджелесу за кілька годин до запланованого нею виступу на одній з вечірок напередодні церемонії вручення музичних премій „Греммі“. Причину смерті співачки розслідують. Відомо, що В. Гюстон ще кілька років тому відкрито зізнавалася, що має проблеми з наркотиками. А чутки про невдалі спроби В. Гюстон позбутися наркотичної залежності постійно супроводжували її в останні 10 років життя. Востаннє курс лікування співачка пройшла у травні минулого року. За свою 25-річну музичну кар'єру В. Гюстон отримала шість нагород „Греммі“, численні нагороди „Емі“ та інші важливі нагороди музичного журналу „Білборд Мюзік Авордс“. („Німецька хвиля“)

### ■ Авіація НАТО буде над Балтією

ВАШІНГТОН. — Винищувачі НАТО вартуватимуть повітряний простір над Литвою, Латвією та Естонією до 2018 року. Про досягнення домовленості у цій справі повідомили 8 лютого представники Альянсу та балканських країн. Литва, Латвія та Естонія приєдналися до НАТО і Європейського союзу у 2004 році, проте вони не мають достатніх ресурсів, щоб оберігати власний повітряний простір. Відтоді бойові літаки різних країн-членів НАТО надають їм допомогу, користуючись авіабазою на півночі Литви. Органи влади Литви, Латвії та Естонії, – країн, які межують з Росією, – закликали до продовження місії. Генеральний секретар НАТО Андерс Фог Расмусен привітав рішення, називаючи місію прикладом співпраці між членами Альянсу, яка набиратиме дедалі більшої важливості у майбутньому, беручи до уваги потреби безпеки і фінансові ресурси. („Голос Америки“)

# 20 культурних здобутків Закарпаття за 20 років незалежності України

Олександр Гаврош

*Вже за нами 2011 рік – рік 20-ліття української незалежності. Як ми змінилися за цей час? Що було в нас доброго за цей історичний період? Пропоную огляд культурних здобутків Закарпаття.*

## 1 Повернення історичної правди змінило уявлення про минувшину

Завдяки дослідженням наших істориків, повністю змінилося бачення закарпатцями своєї історії у ХХ ст. Радянський період перестав бути ерою „світлого минулого“. Репресії проти Греко-Католицької Церкви, борців за незалежну Україну, втікачів до СРСР угорського населення були ґрунтовно досліджені і нині вже не викликають дискусії. Відчутно змінилося й уявлення про перебування краю у складі Чехословацької Республіки, яке раніше подавалося виключно у негативних барвах. Цілоком іншою стала думка про Карпатську Україну, яка раніше системно паплюжилася комуністичними пропагандистами. Її колишнього президента о. Августина Волошина у часи незалежності посмертно нагородили званням Героя України і спорудили йому пам'ятник в Ужгороді.

## 2 Публікація першоджерел перешкодила подальшим переключенням

Скасування цензури привело до відкриття архівів. Культурними здобутками часів незалежності стали публікації першоджерел. Найвагомішим став вихід українською мовою шести томів „Історії карпатських русинів“ Михайла Лучкая, яка майже два століття пролежала в латинському рукописі. Історик Олег Мазурок по суті повернув нам постать Юрія Жатковича, видрукуювши його головні праці. (Деякі вперше оприлюднено українською мовою). Уперше в Ужгороді вийшли і казки Володимира Гнатюка, які галицький вчений записав на Закарпатті ще у ХІХ ст. Таких важливих публікацій за часів незалежності було десятки. Оприлюднення першоджерел є надійним дороговказом для тих дослідників, які часто в угоду політичній кон'юктурі збивалися на манівці. Однак, заради справедливості слід зауважити, що неопублікованих і не переказаних історичних документів значно більше, ніж оприлюднених.

## 3 Повернена літературна спадщина спричинила розвиток письменства

За 20 років незалежності були повернені ті імена літературного процесу краю, що замовчувалися в радянський період. Були прийняті до Спілки письменників України о. Юрій Станинець та Олександр Сливка. Повернулися з небуття десятки письменників міжвоєнного періоду та доби будительства. Література Закарпаття виявилася значно цікавішою, повнішою та складнішою, ніж уявлялася досі. Тут слід добрим словом згадати унікальну серію „Письменство Закарпаття“, в якій вийшло 20 томів. На жаль, нині вихід цих українських книжок у видавництві „Закарпаття“ практично зупинився через брак фінансування.

## 4 Розквіт краєзнавства

Свобода слова і друку принесли розквіт краєзнавства. З'явилися не тільки чудові монографії відомих вчених (Павло Чучка, „Словник прізвиськ закарпатських українців“; Михайло Тиводар, „Етнографія Закарпаття“; Йосип Кобаль, „Ужгород відомий і невідомий“; Сергій Федака, „Ужгород крізь віки“ тощо), але й фотоальбоми листівок з минулого Ужгорода, Мукачева, Хуста та десятки книжок про населені пункти краю, написані ентузіястами від Ужжа до Ясіня.

## 5 Дерев'яні церкви Закарпаття – культурний бренд краю

Завдяки подвижницькій праці Михайла Сирохмана стародавні дерев'яні церкви за роки незалежності таки стали нашим усвідомленим символом культурної ідентичності. Тепер це вже розуміють усі – від губернатора до найпрості-

шого челядника. Своєрідним підсумком 20-ліття пропаганди цих народних шедеврів можна вважати внесення церков в Ужжу та Ясіні до списку культурної спадщини ЮНЕСКО – перших таких об'єктів на Закарпатті.

## 6 Закарпаття має свій художній інститут

Створення художнього інституту в Ужгороді не тільки стало цілком доречним доважком до такого феномену, як Закарпатська школа живопису, але й важливим поштовхом до вивчення мистецтва. Нині науковим дослідженням розробкою цілого спектру тем займаються десятки викладачів художнього інституту. Приклад подає саме керівництво інституту – ректор Іван Небесник, який написав ґрунтовну монографію про Адальберта Ерделі, та проректор Михайло Приймич, відомий дослідник сакрального мистецтва.

## 7 Відродження замків

Замки Закарпаття є не тільки гордістю краю, але і його боєм. Більшість з них – у критичному стані. За роки незалежності відчутно покращилося становище трьох. Мукачівський замок завдяки оновленню нині вважається одним з найкращих в Україні. Суттєво поліпшив свій вигляд Невицький замок завдяки невтомному ентузіястові-історикові Олександрові Дзембасові, який постійно заопікується ним. Почав подавати ознаки життя ще один, здавалося б, безповоротно втрачений каштель – Чинадівський. Зусиллями художників Йосипа Бартоша та його дружини Тетяни, які його взяли в оренду, замок Сент-Міклош оживає буквально на очах.

## 8 Фестивальний рух дістався до глибинки

В останні роки Закарпаття переживає справжній фестивальний бум, складовою яких часто є культурна програма. Свій фестиваль нині проводить чи не кожне третє село. Окрім сільських фестів, які є важливими, бо пробуджують ініціативу місцевих громад, далеко за межами Закарпаття стали відомими фестиваль еротичного мистецтва „Березневі коті“, фестиваль гумору „Карпатський словоблуд“, фестиваль ковальського мистецтва „Гамора“, етнофестиваль „Гуцульська бринза“, книжковий ярмарок „Книжковий Миколай“ та інші.

## 9 Еміл Сокач та „Кантус“ творять хорове мистецтво європейського рівня

Без сумніву, це двадцятиріччя на Закарпатті у музиці асоціюватиметься із Емілом Сокачем та його камерним хором „Кантус“, який явив нам десятки концертів різноманітних напрямків хорової музики – від народної та класичної до джазової та авангардної. Колектив користується популярністю не тільки вдома, але у в Україні та за кордоном, про що свідчать його численні гастролі.

## 10 Нова закарпатська література заявила про себе на всю Україну

За останнє десятиліття закарпатські автори дедалі впевненіше завойовують місце під сонцем в українській літературі. Це Галина Малик, Петро Мідянка, Сергій Степа, Сергій Федака, Мирослав Дочинець, Оксана Луцишина, Мар'яна Нейметі, Андрій Любка, Ірися Ликович, Лесь Белей та чимало інших. Це вже дає підстави говорити деяким критикам про „закарпатський феномен“. Стільки літераторів, яких би друкували і читали по всій Україні, Закарпаття ще не мало.

## 11 Ляльковий театр „Бавка“ та міжнародний фестиваль „Інтерлялька“ – мистецтво високого рівня

Останні роботи закарпатських лялькарів „Недотепа із вертепа“, „Енеїда“, „Лісова пісня“, „Коняги“ переконали, що і в невеликому Ужгороді можна творити театр найвищого рівня. А фестиваль „Інтерлялька“, на який з'їжджаються

(Закінчення на стор. 5)

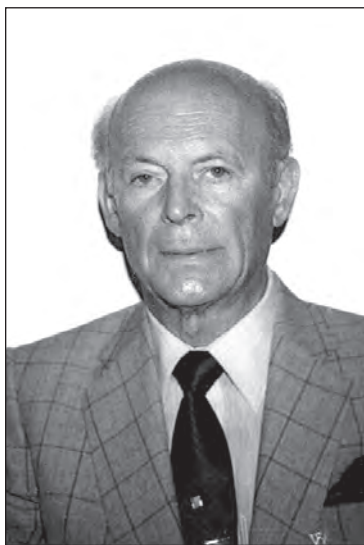


## Помер д-р Богдан Шибунчак

У суботу, 4 лютого, відійшов у вічність, проживши 90 років, визначний лікар, св. п. д-р Богдан О. Шибунчак.

Д-р Б. Шибунчак не менш відомий також як один з активних провідників українського життя у США, авторитетний керівник професійних і громадських товариств та організацій. В різні періоди він з успіхом очолював Українське Лікарське Товариство Північної Америки, Крайовий комітет Українського Католицького Патріархального Товариства, Крайову раду Українсько-Американської Координаційної Ради, Український Світовий Комітет спортових змагань, та Організацію Державного Відродження України.

За лікарську і громадську діяльність д-р Б. Шибунчак був удостоєний медалі св. Володимира Великого і звання почесного голови Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Як довголітній член 25-го Відділу Українського Народного Союзу д-р Б. Шибунчак неодноразово обирався делегатом на Конвенції УНСоюзу та самовіддано працював як головний лікар нашої організації понад 25 років. Вічна йому пам'ять!



Екзекутивний комітет УНСоюзу Св. п. д-р Богдан Шибунчак

### 20 культурних здобутків...

(Закінчення зі стор. 4)

театральні колективи різних країн, показує найкращі лялькової вистави усієї Центральної Європи і не тільки.

### 12 Закарпатські художники отримали повноцінні мистецькі альбоми

Радянська влада визнала Закарпатську школу живопису, але не видала жодного повноцінного авторського альбому. І ось в останнє десятиліття почався справжній бум художніх альбомів. Тепер можна вдома гортати не тільки кольорові репродукції наших корифеїв (Адальберта Ерделі, Йосипа Бокшая, Федора Манайла, Андрія Коцьки, Антона Кашшая, Ернеста Конратовича, Золтана Шолтеса), але й чи не всіх сучасних художників. Завдяки альбомові можна скласти повноцінне враження про творчість художника.

### 13 Залізничний двірець в Ужгороді – архітектурна ozdoba часів незалежності

Серед головних здобутків часів незалежності можна назвати і залізничний двірець в Ужгороді. Ця велика новобудова була дуже гармонійно вирішена, явивши для гостей Ужгорода не тільки зручність і затишок, але й певний архітектурний стиль, що гармоніює з місцевим ландшафтом.

### 14 Громадські організації – рушії культурних процесів

Одна з важливих змін часів незалежності – культурне життя в краї нині організують не тільки державні інституції чи творчі спілки, але й громадські організації. Зокрема „Нова форма”, неформальне літературне об'єднання „Ротонда”, „Порабуло”, „Культурне братство”, „Червона калина”, „Панонія”, „Культурний простір” тощо.

### 15 Парк „Красне Поле” поєднав минувшину із туризмом

Відкриття правди про події березня 1939 року привели до створення першого на Закарпатті історико-ландшафтного парку „Красне Поле”, де відбувся найбільший бій оборонців Карпатської України з угорськими загарбниками. Подібні меморіяли є в багатьох народів. Створення сучасного музею і меморіального комплексу може стати не тільки засобом виховання молоді на героїчній спадщині попередників, але й однією з найцікавіших туристичних родзинок Закарпаття.

### 16 Нова скульптура звеличує великих і звичайних

За роки незалежності на Закарпатті споруджено десятки пам'ятників. Ними вшановані не тільки видатні постаті краю – князь Федір Корятович, Олександр Духнович, Августин Волошин, Іван Фірцак (Кротон), Адальберт Ерделі та Йосип Бокшая, Василь Гренджа-Донський, Микола Шугай, але з'явилися й атракційні пам'ятники – сажотрусові, ліхтарникові, виноробові, учневі пекаря. Скульптура пере-

живає нині справжній ренесанс. Єдиний її недолік, що твориться вона в абсолютній більшості місцевими авторами, що не завжди йде їй на користь.

### 17 Колочава перетворилася у село-музей

За роки незалежності гірське селище Колочава стала справжньою туристичною оздобою Закарпаття. Тут відкрито з десяток різноманітних музеїв і чимало пам'ятників. Особливо виділяється перший приватний скансен – „Старе село”. За свої кошти народний депутат Верховної Ради Станіслав Аржевітин викупив землю і спорудив справжній музей під відкритим небом з понад 20 архітектурними об'єктами – хатами, корчмою, жандармським відділком. Скансен викликає захоплення навіть у досвідчених музейних працівників.

### 18 Повернення єпископської резиденції

Повернення єпископської резиденції стало не тільки актом історичної справедливості стосовно репресованої за часів СРСР Греко-Католицької Церкви, але й вагомою культурною подією. Унікальна споруда, що становить єдиний архітектурний комплекс із катедральним собором – візитівкою Ужгорода, нині капітально ремонтується (вперше за пів століття). Вже відновлено єпископську каплицю з розписами Йосипа Бокшая. У майбутньому тут буде також відкрито єпархіяльний музей. А бібліотека Ужгородського Національного університету отримала сучасні приміщення зі значно більшими площами.

### 19 Закарпатський театр вже має свою історію

За роки незалежності побачили світ ґрунтовні театрознавчі книжки з історії театру на Закарпатті. У 1993 році вийшов „Нарис історії українських театрів Закарпатської України до 1945 року” Юрія Шерегія. У 1996 році Василь Руснак видав „Театр Срібної Землі”. У 2006 році Василь Андрійцо випустив у світ книжку „Нова сцена: театр Карпатської України”. У 2010 році побачило світ видання Василя Кобаля „Любов глядача – найвище визнання”. І нарешті, в останні два роки вийшло двотомне дослідження Гната Ігнатовича „Від гасниці до рампи: нариси з історії українського театру на Закарпатті”.

### 20 Розширення міжнародних контактів

Відносна відкритість кордонів та тісніше контактування завдяки сучасним технічним засобам сприяють розгерметизації культури Закарпаття. Художники стали частими гостями на пленерах у Словаччині та Угорщині, поезії Петра Мідянки вийшли окремими збірками в Чехії та Словаччині, Василя Кузана видали польською мовою, Оксану Луцишину – англійською, Ірисю Ликович збираються видавати німецькою, Закарпатський народний хор став частим гостем в Угорщині та Хорватії, а Закарпатський обласний музично-драматичний театр ім. братів Шерегіїв щороку виступає перед українцями Словаччини. Культурний обмін із закордонням сприймається нині як норма.

## АМЕРИКА І СВІТ

### ■ Економіка Німеччини скорочується

БЕРЛІН. — Вперше за три минулі роки у найбільшій економіці євросони – Німеччині – почався спад. За останній квартал 2011 року Валовий внутрішній продукт Німеччини знизився на 0.2 відс., хоча загальний приріст за рік склав 3 відс. На противагу цьому, Франції завдяки підтримці внутрішнього попиту вдалося втримати зростання економіки в останньому кварталі. За цей самий період показники Італії скоротилися на 0.7 відс., і економіка країни потрапила в рецесію. (Бі-Бі-Сі)

### ■ Переможцем став Рік Санторум

ВАШІНГТОН. — 7 лютого в Кольорадо та Мінесоті проходили збори Республіканської партії („кокуси”), а в Мізурі відбулися попередні вибори („праймеріс”). У всіх трьох штатах перемогу здобув колишній сенатор від штату Пенсильванія Рік Санторум, який разом з трьома іншими кандидатами від Республіканської партії бореться за пост президента США. Згідно з вислідами голосування, на партійних зборах у Мінесоті Р. Санторум здобув 45 відс. голосів, Рон Пол – 27 відс., а колишній губернатор штату Масачусетс Міт Ромні, який вважається фаворитом на номінацію, отримав 17 відс. голосів. Четверте місце посів колишній речник Палати Представників Нют Гінґрич. На „праймеріс” у Мізурі Р. Санторум заручився 45 відс. голосів однопартійців-республіканців, М. Ромні – 25 відс. і Р. Пол – 12 відс. В Мізурі прізвище Н. Гінґріча не було включено в бюлетені. Висліди „кокусів” у Кольорадо: Р. Санторум – понад 40 відс. голосів, М. Ромні – 35 відс. і Н. Гінґріч – 13 відс. В ході „кокусів” та „праймеріс” в кожному з американських штатів визначається єдиний кандидат-республіканець, який складе конкуренцію демократові Баракові Обамі на листопадових президентських виборах. Остаточного республіканця визначатимуть з своїм кандидатом на всекраєвому з'їзді партії, який проходитиме у серпні у місті Тампа на Флориді. („Голос Америки”)

### ■ Закликають до бойкоту товарів

ПРАГА, Чехія. — В арабських країнах 9 лютого почали закликати бойкотувати російські та китайські товари через те, що ці країни наклали вето на резолюцію ООН, яка могла допомогти припинити насильство в Сирії. Ініціативу, яка вперше з'явилася у соціальних мережах, підтримують тепер і провідники мусульманських рухів. Ще на початку тижня посол Росії в ООН Віталій Чуркін запевняв, що Заходові не вдасться посварити Росію з арабським світом. Голова Міжнародного союзу мусульманських учених шейх Юсуф аль-Карадаві та голова Йорданського Мусульманського братства шейх Гамам Саїд виступили проти російських товарів і в сирійській опозиційній пресі. Шейх Г. Саїд заявив, що не розуміє, як ці дві країни можуть виправдати свою позицію. За його словами, ці дві країни повинні були розуміти, що „їхні інтереси полягають не у підтримці сирійського режиму, а в підтримці сирійського народу”. Директор Східного центру досліджень та колишній радник сирійського уряду Самір ат-Такі говорить, що росіяни зробили велику стратегічну помилку. (Радіо „Свобода”)

### ■ Відновлено діалог Сербії і Косова

НЮ-ЙОРК. — Відновлення діалогу Сербії і Косова допомагає зменшити напруженість у регіоні. Про це 9 лютого заявив помічник секретаря ООН з акцій стосовно підтримки миру Едмонд М'юлет. Водночас він зауважив, що після тримісячної перерви в переговорах суттєві проблеми залишаються невирішеними, і вирішальне значення матиме тісна співпраця між усіма зацікавленими сторонами. Сербія і Косово по-різному оцінюють події на кордоні двох країн. Міністер закордонних справ Сербії Вук Єремич твердить, що серби у Косові живуть, „як у гето”. Його колега з Косова Енвер Ходжай називає свою країну „багато-національною демократією”. (Радіо „Свобода”)



## Донецький уряд України

Брати, свати й сини – новостворена вертикаль влади України, як ніколи, тримається на кумівстві. Побито навіть рекорд часів Віктора Ющенка. Призначення на керівні посади родичів або близьких осіб, незалежно від їхніх професійних якостей, називається непотизмом. Сьогодні непотизм, тобто кумівство, майже побороно в європейських країнах. 14 жовтня 2011 року Державний секретар оборони Великобританії Ліам Фокс подав у відставку, оскільки використовував як радника свого близького приятеля, не маючи на те формального права.

В Україні такий випадок наразі неможливий. У листопаді 2011 року міністер внутрішніх справ Анатолій Могильов став прем'єр-міністром Криму. На його місце призначено Віталія Захарченка, який очолював Державну податкову адміністрацію. На місце головного податківця прийшов його заступник Олександр Клименко. В. Захарченко і О. Клименко – люди з оточення Олександра Януковича, власника Всеукраїнського банку розвитку, старшого сина Президента. Призначення йдуть не від депутатського корпусу й парламентської більшості, а від родини В. Януковича. Новопризначені – технократи, які всім завдячують Президентіві й особисто йому віддани.

Уряд України налічує 13 міністрів, прем'єра і трьох його заступників. В цьому числі два заступники і чотири міністри – половина уряду – походять з Донбасу. 8 лютого звільнений міністер оборони Михайло Єжель, який походить з Вінницької області. Міністером оборони став Дмитро Саламатін, росіянин з Караганди, який до 1999 року працював у комерційних структурах Москви, був громадянином Росії, зять колишнього першого віце-прем'єра Росії Олега Сосковця, активний учасник бійок у Верховній Раді. Щойно Службу безпеки України очолив Ігор Калінін з Підмосков'я, в минулому – службовець КГБ СРСР. З Росії прибув до Києва і прем'єр Микола Азаров.

Урядовці-технократи пов'язані спільною комерцією з родиною В. Януковича. Професії – геолог М. Азаров, гірничий інженер Андрій Ключев, металург Сергій Тігіпко, радіоінженер Микола Злочевський, хемік Юрій Бойко, скрипаль Михайло Кулиняк, товарознавець Віктор Балага, ливарник Анатолій Близнюк, оптик Олександр Лавринович. Ніби на великому підприємстві. Зате усі вкрай слухняні до В. Януковича, бо від нього залежні, від нього дістають усі блага. Валерій Хорошковський, хоча у війську не служив, а вже – генерал армії.

Статки О. Януковича оцінюють у 130 млн. дол. – теж не сам гнув спину, куми допомагали. За кожним урядовцем тягнеться низка залежних від нього людей. Частку у володіннях родини президента мають голова Національного банку Сергій Арбузов (свій банк він продав співвласникові – О. Януковичеві), директор департаменту податкової контролю Ірина Носачова (досі не без особистої вигоди працювала в приватних банках С. Арбузова і О. Януковича), голова Донецької обласної ради Андрій Федорук (лише у 2010 році подав податкову декларацію на 1.3 млн. грн.) , ряд інших.

Європа не марно веде боротьбу з кумівством. Родинні та кланові зв'язки обумовлюють урядові рішення, далекі від зацікавленень держави. Але кожен з урядовців знає, що в управлінському кріслі він не вічний, тому треба поспішати з накопиченням особистого майна всупереч своїм обов'язкам і людській порядності.

## СТОРИНКА ІСТОРИЇ

# Жили з мрією про волю України

Олександр Панченко

### Кризь битви двох війн

Уродженець полтавської землі легендарний полковник, а згодом генерал-хорунжий Петро Дяченко, командувач протипанцерної бригади „Вільна Україна“, а згодом – Другої дивізії Української Національної Армії, народився 30 січня 1895 року у селі Березова Лука Гадяцького району.

Під час визвольних змагань П. Дяченко командував кінним полком „Чорних запорожців“, що був основною ударною силою Запорізької дивізії отамана Андрія Гулого-Гуленка, а згодом увійшов в Залізну дивізію генерала Миколи Удовиченка.

У своїй книзі „Армія без держави. Слава і трагедія українського повстанського руху. Спогади“ отаман Тарас Бульба-Боровець зазначає:

„Полковник Дяченко зголосив свою готовність прийняти обов'язки начальника штабу УПА „Поліської Січі“. Я знав цю людину тільки з історії наших визвольних змагань 1918-1920 років, як командира славного кавалерійського полку „Чорних запорожців“ Армії УНР. Мені було відомо також, що він довгий час перед Другою світовою війною служив контрактним старшиною в польській армії та скінчив курс польської Академії Генерального штабу“.

Тоді ж П. Дяченко передав для відділів Української Повстанської Армії певну кількість зброї.

У селі Березова Лука, незважаючи на роки більшовицького терору, родину Дяченків добре пам'ятають. Племінником П. Дяченка, сином його сестри, був розстріляний в часи терору український письменник та літературний критик Леонід Сукачов.

П. Дяченко походив з козацького роду, а його недалекі предки з Миргородського та Гадяцького козацьких полків вміло володіли шаблею у боях проти різних займанців України.

П. Дяченко знав старі козацькі традиції, добре розумів їх та, незважаючи на службу й вишкіл у московському війську, зберіг їх та впровадив у життя, розбудовуючи кінний полк, з яким пройшов славний бойовий шлях в рядах відродженої української армії.

Він закінчив курс реальної школи у тодішньому повітовому центрі Миргороді, а згодом кінну школу прапорщиків в далекому Оренбурзі.

У березні 1945 року розпочалось формування протипанцерної бригади „Вільна Україна“ і її командиром генерал Павло Шандрук призначив полковника П. Дяченка.

П. Дяченко був одружений двічі. Від першого шлюбу мав синів Юрія та Олеса, які загинули у вирі подій Другої світової війни, в другому шлюбі мав сина Петра, пізнішого сержанта американських Військово-повітряних сил, учасника війни у В'єтнамі.

Похований П. Дяченко на українському цвинтарі в Савт-Банд-Бруку, Нью-Джерсі.

Героїчний шлях М. Лемика

14 квітня 1915 року в багатодітній селянській родині на Перемишлянщині народився бойовик Організації Українських Націоналістів Микола Лемик, який першим помстився за Голодомор українців у 1933 році.

Аби повернути увагу світової спільноти до винищення мільйонів невинних людей і жорстоких переселенських акцій, провід ОУН ухвалив рішення здійснити замах у консульстві СРСР у Львові. Виконавець замаху повинен був добровільно здатися в руки польської поліції і на судовому процесі за участі українських адвокатів пояснити мотиви свого вчинку.

До виконання замаху готувалося кілька молодих, відданих українській ідеї юнаків, проте керівництво ОУН зупинило вибір на М. Лемикові, студентові природничого факультету Львівського університету.

Напередодні ретельно підготовленої акції Роман Шухевич вручив М. Лемикові пістолет німецької системи, а Степан Бандера особисто його проінструктував і передав новенький костюм та черевики, аби відвідувач радянського консульства мав привабливий вигляд. М. Лемик під чужим прізвиськом „Дубенко“ повинен був оформляти у консульстві документи для в'їзду на територію Радянської України нібито на запрошення сестри.

Поріг консульства, розташованого по вулиці Небиляка, 27, у Львові, він переступив близько полудня 21 жовтня 1933 року. Приймав відвідувачів секретар Андрій Майлов. Вислухавши пояснення щодо мети візиту, секретар зажадав пред'явлення документів. Саме цей момент, за пляном операції, був найзручнішим для замаху. Претендент на радянську візу вийняв з внутрішньої кишені піджака пістолет і з словами: „Це кара за смерть мільйонів українців“ двічі вистрелив у дипломата. Коли з'явилася поліція, М. Лемик відкинув пістолет і здався.

На судовому процесі, до якого була прикута увага української, польської та закордонної преси, М. Лемик заявив, що він здійснив замах у радянському консульстві за дорученням ОУН як протест проти Голодомору в Україні. Суд виніс рішення про довічне ув'язнення.

На волю М. Лемик вийшов на початку Другої світової війни, коли німецькі літаки почали бомбардувати в'язницю у Седльцах, потрапив у Краків і долучився до національно-визвольної боротьби.

Після проголошення у Львові 30 червня 1941 року Акта про створення Української держави на схід вирушили три похідні ОУН. Одну з них очолив М. Лемик. Він загинув в катівні гестапо 1 жовтня 1941 року у Миргороді на Полтавщині.

Олександр Панченко – заступник голови Полтавської обласної організації Всеукраїнського Об'єднання „Свобода“, адвокат у Лохвиці.



# СВОБОДА

Пам'ятаймо  
про  
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800

E-mail: svoboda@svoboda-news.com

Fax (973) 644-9510

Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:

Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата:

\$65.00 на рік, \$40.00 на півроку.

Для членів УНСоюзу – \$55.00 на рік, \$35.00 на півроку.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

### Адміністрація „СВОБОДА“

Адміністрація	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3041 E-mail: admin@svoboda-news.com
Оголошення	Володимир Гончарик	☎ (973) 292-9800 x 3040 Fax (973) 644-9510 E-mail adukr@optonline.net
Передплата	Марійка Пенджола	☎ (973) 292-9800 x 3042 E-mail subscription@svoboda-news.com

НАШ АРХІВ: [WWW.SVOBODA-NEWS.COM](http://WWW.SVOBODA-NEWS.COM)



## З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

### Засвічує зорі мистецтва



Режисер музичних фільмів Українського телебачення Жанна Бебешко.

Поет Володимир Маяковський у поезії „Послухайте!“ написав: „Якщо зірки засвічують, виходить – це комусь треба?“. І хоч важким іноді видається життя в теперішній дійсності навколо нас, все ж – ще кожного вечора на небі засвічуються й сяють зорі. Яким би втомленим

ти не був, глянеш на зоряне небо, непомітно усміхнешся, пригадаєш щось з історії свого життя, замислишся: „А хто ж допомагає зорям світитись?“.

До людей, які всім дарують сяйво зір, належить режисер музичних фільмів Українського телебачення Жанна Бебешко.

Вона понад 40 років творить особливе мистецтво, знімаючи фільми з сотнями талановитих артистів, співаків, поетів, музикантів, світочів науки й культури. Я подумала, переглядаючи музичні фільми, які привезли мені друзі з України, що вона дарує велике мистецтво, яке творить своїм непересічним талантом. Відчуваєш, як ту зорю, що захована за хмарами в дощову погоду. Чуєш її особливу теплоту, знаючи, що вона є! Але бачиш тих, кому Ж. Бебешко допомагає світитися... Бачиш плоди її праці. Мистецької праці, що і в наш час, і на майбутнє так потрібна людям всієї планети Земля!

Оксана Маковець,  
Сіфорд, Вірджинія

### Журналісти зазнали розчарування

Журналістський фонд України 9-15 січня організував для журналістів поїздку до Моршина, Львівська область, яка її учасників дещо розчарувала.

Ні, зовні Моршин той самий – гарний, затишний. Але правління Президента Віктора Януковича і Партії Регіонів призвело до того, що навіть у цьому західноукраїнському містечку знову з'явилися написи російською мовою, частіше вона звучить у крамницях, зникли компакт-диски з записами пісень стрілецьких і Української Повстанської Армії.

Розчарував і концерт Народного артиста України Володимира Гришка, який на сцені поводитися так, ніби співав не в Україні, а десь у сусідній Росії. Лише декілька слів до глядачів В. Гришко промовляв українською мовою, але відразу переключав їх невідомо для кого російською мовою. Зрештою, його нав'язлива двомовність настільки обридла, що дехто з глядачів почав виходити з залі. Особливо після того, як він привітав з різдвяними

святами виключно православних. Адже сам В. Гришко 15 років співав у Росії, а в Україні під час президентських виборів агітував на концертах за В. Януковича. Може, саме це і вплинуло на репертуар.

Наступного дня в банку „Львівський“ я спробував отримати платню через банкомат. Це вдалося лише після того, як я перейшов на російську мову спілкування з апаратом.

У рекламі банку мовиться, що це банк нових можливостей. Схоже, можливості банку „Львівський“ такі великі, що дозволяють навіть ігнорувати державну мову.

Усе ж в Моршині живуть українці, які ще не забули рідну мову, які виховали дітей, котрі вміють колядувати і щедрувати. Тож хочеться вірити, що як би не намагалася сучасна влада ігнорувати все українське, вона не зможе забрати у них почуття власної гідності і причетності до героїчного минулого свого краю.

Олександр Вівчарик,  
Сміла, Черкаська область

### Нехай цей пам'ятник стане засторогою від чвар

У Надвірній виник конфлікт між громадою міста та воїнами-інтернаціоналістами – через бажання останніх спорудити в історичній частині міста, на майдані Тараса Шевченка, пам'ятника воїнам-інтернаціоналістам.

9 березня 2011 року на черговому засіданні координаційної громадсько-політичної ради Надвірнянщини було обговорене питання про спорудження у Надвірній пам'ятника борцям за волю України. Йшла мова про можливість спорудження спільного меморіального комплексу борцям за волю України, воїнам-інтернаціоналістам та жертвам Голодомору.

Згодом голова районної організації Української спілки ветеранів Афганістану Анатолій Бичковський повідомив, що на майдані Т. Шевченка залили фундамент під пам'ятник, котрий уже готовий і перебуває у Львові.

Влада не почула поради про опитування громади району та спільного погодження справи з громадськими організаціями та політичними партіями, особливо з воїнами-афганцями, воїнами-інтернаціоналістами, вояками Української Повстанської Армії, „Меморіалом“, усією громадськістю.

Громадсько-політична рада 28 вересня 2011 року звернулася до міського голови Зіновія Андрійовича з проханням призупинити всі роботи біля каменя воїнам-афганцям.

Тим часом з'явилися відгуки щодо цієї проблеми. Голова Делятинського осередку учасників бойових дій, інвалід Чехословацьких подій 1968 року Микола Анкудович написав: „Звичайно, ми, учасники бойових дій, воїни-інтернаціоналісти, які воювали на територіях інших країн – не герої. Героями заслужено вважають вояків УПА, які на своїй території ціною власного життя захищали свою територію, свою хату, свою родину від загарбників різних мастей. Ми ж є жертвами сталінської кривавої

системи, яка посилала своїх людей воювати тільки заради своєї загарбницької мети. Але наші побратими, яких послали не за своєю волею в чужі землі, також заслуговують на пам'ять і пошану. На засіданні районної асоціації було висловлено думку, що пам'ятники воїнам УПА та афганцям-учасникам бойових дій могли б стояти поруч“.

Голова громадської організації „Про лісок“ Світлана Лахва підтримує цю думку: „Серед тих солдатів були звичайні хлопці з українських міст і сіл, ті, котрих не було кому захистити, кого виховували матері-одиначки. І ці діти просто виконували безглузді накази на безглузді війни та віддавали свої життя. Такими безневинними дітьми стали і восьмеро наших краян з Надвірнянщини і Яремчанщини, які загинули в афганському пеклі. Чи не краще створити такий пам'ятник, щоб люди відразу зрозуміли наше ставлення до цієї війни і воєн взагалі та повагу до безневинно загублених життів? Це буде найкращою оцінкою громади нашого міста“.

Інша думка: „Я проти того, щоб у центральній частині Надвірної стояв пам'ятник радянським солдатам, котрі воювали в Афганістані. У 1956 році вони розгулювали на танках у Будапешті, у 1968 році – у Празі. Ми, патріоти вільної України, вважаємо, що у центральній частині міста не місце пам'ятникові радянським солдатам, котрі воювали в Афганістані. За дорученням членів громадської організації „Рада старійшин“ села Пнів Михайло Плитус“.

Міський архітектор Тарас Угринчук повідомив: „Рішенням від 26 травня 2005 року Надвірнянській організації Української спілки ветеранів Афганістану надано дозвіл на збір матеріалів попереднього погодження місця розташування пам'ятника воїнам-афганцям на майдані Шевченка у Надвірній. Забудовники розробляють проектну документацію, за відсутності якої міська рада не дала дозволу на

початок встановлення пам'ятника, і тому припинено самочинні роботи з його спорудження“.

Громадсько-політична рада рекомендує оприлюднити макет майбутнього пам'ятника у газеті „Народна воля“ з метою проведення громадських слухань, а міській раді, ініціативній групі з спо-

рудження пам'ятника та представникам громади ще раз сісти за стіл переговорів з метою пошуку можливості спорудження цього пам'ятника в іншій, не історично центральній частині міста.

Ярослав Лесюк,  
голова громадсько-політичної ради Надвірнянщини  
Надвірна,  
Івано-Франківська область

### Не було виступу українською мовою

19 листопада 2011 року в катедрі св. Патрика в Нью-Йорку відбулася щорічна маніфестація української діаспори на вшанування пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932-1933 років.

Промовляли п'ять україномовних доповідачів: три єпископи українських Церков, український дипломат в США та представник Українського Конгресового Комітету Америки.

Жоден з них не виголосив доповіді мовою тих, що померли мученицькою смертю з голоду на українській врожайній землі.

До мене підійшли люди і з прикрістю запитали: „Чому ніхто з промовців не говорив українською мовою?“.

Виявилось, що мешканець Балтимору, Мериленд, задля цієї події привіз своїх родичів до Нью-Йорку. Родичі приїхали з Бразилії відвідати своїх близьких в США. З Балтимору до Нью-Йорку вони добиралися чотири години. Гості з Бразилії нічого не зрозуміли з доповідей, бо не володіють англійською мовою.

Чулося критичні вислови з цієї причини й від інших. Я погоджую-

ся з такою критикою. Ми, українці, визнаємо українську мову святістю нашої нації. Якщо так, тоді їй належить найпочесніше місце поруч з мовами країн проживання нашої діаспори, особливо на зібраннях, які відбуваються в Нью-Йорку.

Гідним уваги є факт, що люди оваційно відреагували, коли сенатор Чарлз Шумер українською мовою привітав зібраних словами: „Добрий день!“. Це був гарний його жест. Люди хотіли чути українську мову на українському зібранні.

Я вірю, що так сталося не з неповаги до української мови, але через те, що організатори хотіли розповісти англійським людям про трагедію української нації 1932-1933 років. Це є абсолютно зрозумілим. Але ж всі промовці говорили про те саме, промови ці повторювали одна одну.

Думаю, що не було координації в підготуванні цієї маніфестації щодо мовного питання. Це варто врахувати у майбутньому.

о. Іван Лишик,  
протоерей Української Православної Церкви в США,  
Ірвінгтон, Нью-Джерзі

**Шановні дописувачі!**

**Просимо у своїх електронних листах до редакції подавати Ваші поштові адреси та числа телефонів.**

Редакція



## ЖИТТЯ ГРОМАДИ

### Урочисто святкували 60-річчя школи в Пасейку

Орися Сорока

ПАСЕЙК, Нью-Джерсі. – 17 грудня 2011 року актову залу Школи українознавства прикрасили роботи учнів, фотографії з шкільного життя. Святковий концерт став кульмінацією відзначення 60-річчя школи. Його розпочав молитвою о. Андрій Дудкевич – парох Української католицької церкви св. Миколая в Пасейку.

Довший час школа підтримує добрі контакти з парафією. Лекції з християнської етики провадять оо. А. Дудкевич, Олег Жовнірович, Йосиф Шупа та інші.

З вітальним словом виступив президент відділу Українсько-



На святкування 60-річного ювілею школи завітали гості: Володимир Кривоніс, Галина Кутко, Володимир і Дарія Рудакевичі, Марія Бакалець.



Гостей запрошувала до слова директор школи Тетяна Федак.



Вчителі Школи українознавства в Пасейку біля святкового торта.

го Конгресового Комітету Америки в Пасейку Костянтин Ваньо.

Хвилиною мовчання присутні вшанували пам'ять довголітнього директора школи Стефанії Квасовської.

„Добре я учитись буду в українській рідній школі, щоб свої мене любили, і чужі щоб оцінили, щоб про мій народ всі знали, Україну шанували!“ – деклямували Таня Стасишин і Іван Сорока. А Марія Івахів розказала вірш Андрія Малишка „Буду я навчатись мови золотої“. Сценарій концерту уклала і навчила дітей співати вчителька музики і співу Оксана Стефан.

Від імені всіх учнів Таня

Куцап і Стефця Домарадська подякували вчителям за міцні знання, терпіння і працю.

Учні вручили квіти вчителям Ірині Пиндус, Наталі Блаватській, Оксані Цирці, Ірині Стасенко, Анні Кріст, Валентині Кривоніс, Зоряні Дергачовій, Надії Ковтун, Наталі Любицькій, Олесі Чернишовій, Оксані Гуцал, Олені Дзядів, Любові Шкірпан, Олександрові Парінові, Оксані Стефан, а також колишнім вчителям Юрієві Яцикевичеві, Володимирові Кривоносіві, Галині Кутко, гостям.

На жаль, не змогли прийти на святкування колишні вчителі Галина Семеняк, Ніла Кугнат, Галина Жукевич, Галина Івоняк, Оля Дроздяк, Надія Довгань, Ірина Агне, Олена Коковська та ряд інших.

Слова подяки батькам від імені учнів виголосила Марічка Мигалко.

В гості завітав св. Миколай (Володимир Габура), і всі класи по черзі показували, яких чудових пісень і віршів навчили їх вчителі.

Влада Вовк заспівала пісню „Різдвяна ніч“, а О. Стефан вдало поєднала українські традиційні колядки і сучасні різдвяні пісні. В кінці свята св. Миколай роздав подарунки дітям.

Промовляли на святі Софійки і Марічка Сороки. „Молитва за Україну“ прозвучала у виконанні С. Сороки і О. Стефан.

З вітальним словом виступила новий директор школи Тетяна Федак. Колишній вчитель Ю. Яцикевич прочитав власну поему про історію школи.

З розповідями про школу, її засновника Никифора Гірняка виступили О. Парін і В. Кривоніс, заступник директора школи в 1970-1980-их роках Г. Кутко.

Серед гостей була Марія Бакалець – вдова улюбленого вчителя Володимира Бакальця.

Школа одержала грошові подарунки від Українсько-Американської Федеральної Кредитової Кооперативи в Кліфтоні, від Товариства „Самопоміч“ в Кліфтоні, від Організації Оборони Лемківщини в Пасейку, приватних осіб.

Готував свято організаційний комітет – Сергій Моргун, Орися Сорока, Надя Вайт, Оксана Дрибушар, Наталя Гамуляк, Богдан Домарадський, Валя Куцап, Люба Мигалко, Ірена Рибойчук, Євген Сорока, Іра Стахира, Іван Сухий, Мотря Федорко, Ігор Пірожак, Галя Гоцко, директор школи Т. Федак.

Орися Сорока – голова Батьківського комітету школи.



Наймоладші учасники шкільного свята виступають в Пасейку. (Фото: Євген Сорока)

## У Мюнхені відзначили 91-шу річницю УВУ

МЮНХЕН. – 1 лютого у приміщенні „Кардинал-Вендель-Гаус“ відбувся академічний акт з нагоди відзначення заснування Українського Вільного Університету у Відні 17 січня 1921 року.

У відзначенні взяли участь Єрг Роде – віце-президент Баварського парламенту, Дітмар Вільовайт – президент Баварської Академії Наук, Кардинал Фрідріх Ветер – почесний доктор УВУ та мюнхенський Архієпископ-емерит.

Були присутні 19 членів Баварського парламенту, представники дипломатичного і консульського корпусів, акредитованих у Німеччині та Австрії, представники і професори німецьких й австрійських університетів Мюнхену, Відня, Зальцбургу, Ульму, Айхштету,

Регенсбургу, Маргбургу, Майнцу та інших, представники німецьких суспільних та економічних кіл, українських громадських установ, професори, студенти і випускники УВУ.

Академічний вечір відкрила ректор УВУ д-р Ярослава Мельник. Гостей привітали д-р Микола Шафовал – канцлер і директор Дослідного інституту німецько-українських взаємин, д-р Іван Мигул, який очолював УВУ до 31 грудня 2011 року.

Відбулося присвоєння почесного докторату філософії письменниці та перекладачки з української мови на португальську Вірі Селянській-Вовк і письменникові та перекладачеві Юрієві Андруховичеві. З цього приводу промов-

ляли Я. Мельник, д-р Уна Патцке, д-р Роман Яремко. Ю. Андрухович виголосив доповідь „Українське бути-чи-не-бути: 20 років на межі“.

Піаніст-віртуоз проф. Олександр Козаренко виконав твори Йоганеса Брамса, Миколи Лисенка та Анатолія Кос-Анатольського, ансамбль сурм Вищої музичної школи Мюнхену виконав барокові і романтичні твори.

Урочисту частину вечора завершено спільним співом „Гавдеамус ігітур“ і продовжено прийняттям, на яке запрошено гостей від імені Товариства приятелів УВУ та Фундації УВУ в США, котра відіграє важливу роль у збереженні університету.

Пресове бюро УВУ



# Благодійний концерт хорів „Оріон“ і „Левада“



Виступають хори „Оріон“ і „Левада“ під керівництвом Ігоря Магеги. (Фото: Маркіян Радомський)

### Анатолій Житкевич

ЕТОБІКО, Онтаріо. – Великий благодійний Різдвяний концерт на підтримку будови нової Української католицької церкви св. Йосифа в Оквилі відбувся 15 січня в залі церкви Воскресіння.

Організували його хори „Оріон“ і „Левада“ під керівництвом Ігоря Магеги.

Основа репертуару склали колядки й щедрівки „Дивная новина“, „Спи, Ісусе, спи“, „Чути дзвінок“, „Добрий вечір тобі, пане господарю“, „Нова радість стала“, „Бог ся рождає“ та інші.

В концерті брали участь вихованці дитячо-

го садочка „Сонечко“, очолені Анною Гавриш. Гануся Танчак гарно виконала „Щедрик“ Миколи Леонтовича. Чудово звучав музичний супровід струнного камерного квінтету під керівництвом Ольги Білейчук.

Приємною несподіванкою для публіки була участь в концерті чоловічого хору „Victoria Scholars“ під орудою Єжи Ціхоцького, який виконав твори еспанського композитора Томаса Луїса де Вікторія, лютеранського композитора Михайла Прайторіуса, норвежця Ола Гело та Франца Бібля.

Мило прозвучала пісня „Янголе мій“ поетеси Надії Козак і Василя Дунця у виконанні родинного дуету Люби й Діяни Лавришиних. Тепло сприйняли слухачі колядку „Передріздвяна ніч“, музику до якої написала учасниця хору „Левада“ Богданка Пагута. Задушевно звучали голоси солістів Л. Лавришин, Ганусі Барабаш, Артуро Разгоева та Валерія Галацана.

Колядки виконували жіночий хор „Левада“ (голова хору Олеся Романко) і чоловічий хор „Оріон“ (голова хору Василь Ахтимійчук), особливе ж піднесення викликало спільне виконання музичних творів. Коли мішаний хор разом з усіма присутніми під акомпаніємент акордеона І. Магеги заспівав „Во Вифлеємі“, то раділа піснею кожна душа.

Закінчився концерт виконанням колядки „Бог Предвічний“, яку заспівали всі присутні в залі.

Молитву на початку вечора проголосив о. Михайло Лоза – парох церкви св. Йосифа в Оквилі, ведучими імпрези були Наталя Кафлюк і В. Ахтимійчук. До підготовки свята приєдналися учасники хору Лариса Тепла, О. Романко, Б. Пагута, Марійка Прокіпчук, Дарія Броварська.



Наймоłodші учасники концерту з садочку „Сонечко“.



Гості вечора – чоловічий ансамбль „Victoria Scholars“.

**2200 Route 10 West, Suite 109**  
**Parsippany, NJ 07054**  
**(973) 538-3888 • Fax: (973)538-3899**

**ROXOLANA**  
 INTERNATIONAL TRADE, LTD  
 e-mail: roxolanaltd@roxolana.com  
 web: www.roxolana.com

**ПАКУНКИ В УКРАЇНУ**

**МОРЕМ • АВІА**  
 Вага від 10 до 150 фунтів \*

- Пересилайте пакунки до нас через UPS.
- Додаткова знижка для організацій.
- Користуйтеся нашими ARS наліпками.
- Для замовлення наліпок, для підбору пакунків телефонуйте: (973) 538-3888.
- Пакунки до Росії, Латвії, Литви, Естонії, Білорусі, Молдови, Казахстану, Грузії,
- Вірменії, Польщі, Чехії і Словаччини.
- Готові продуктові пакунки з каталога.
- Медикаменти на замовлення до України.

**ROXOLANA Travel**

- У нас можна замовити авіаквитки на будь-які авіакомпанії до більшості європейських країн.
- Візові послуги до України (без запрошення).
- Зустрічаємо і відвозимо на летовище.
- Пашпортні послуги. Обмінюємо старі пашпорти на нові українські.

**ROXOLANA Money Service**

**ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ В УКРАЇНУ:**

\$100 - \$8	\$500 - \$12	\$900 - \$20
\$200 - \$10	\$600 - \$15	\$1000 - \$20
\$300 - \$12	\$700 - \$17	\$1500 - \$37.50
\$400 - \$12	\$800 - \$17	\$2000 - \$50

Маємо ліцензію на пересилку доларів. Також пересилаємо в інші країни.

*\* Додаткова оплата за доставку. Існують певні обмеження.*

**ЗАМОВЛЯЙТЕ**

Харчовий пакунок „Родинний“ з каталога

**вміст пакунка:**  
 борошно - 20 ф., гречка - 10 ф.,  
 олія - 1 гальон, тушонка - 3 ф., саямі - 3 ф.,  
 родзинки - 3 ф., дріжджі - 1 ф.,  
 кава мелена - 2 ф., шоколад - 2 плитки.  
 Ціна \$99 за 51 ф.

**1-888-ПАКУНОК (725-8665)**

**Інтенсивні Курси Англійської Мови**

Всі рівні володіння мовою • Англійська мова для підприємництва  
 Вдосконалення вміння писати і читати • Підготування до іспиту TOEFL  
 Повний вибір курсів Apple iMac Photoshop та Office for Mac  
 “English through the Arts” - Центр Діяльності

**Spanish-American Institute**

служить міжнародним студентам на Times Square від 1955 р.

**215 West 43 Street, Times Square, NY 10036**  
**Тел.: 212-840-7111 • Факс: 212-719-5922**

[Info@sai2000.org](mailto:Info@sai2000.org) • [www.sai2000.org](http://www.sai2000.org)

**SKYPE: StudentClub • www.FaceBook.com/StudentClub**

*This school is authorized under Federal Law to enroll non-immigrant alien students. Registered by the Department of Education of the State of New York.*

**APON MUSIC & VIDEO Co.**  
 P.O. BOX 3082  
 Long Island City, NY 11103

Нові українські  
 VHS і DVD – відео компакт диски, касети і довгограючі платівки.  
 Каталог можна замовляти безкоштовно.

Кондомініум на продаж в українському селі в Норт Порті, Фла. 2 спальні, 2 ванни, вповні відновлене, умебльоване, stainless steel кухонне обладнання, пральня. Недалеко української католицької та православної церков.

**Тел. 239-825-1259.**



## Виставка „Українські килими“ в Українському Музеї Нью-Йорку

НЮ-ЙОРК. – На виставці килимів з фондів Українського Музею, яка відкрилася 12 лютого, представлено 35 цінних експонатів. Найдавніший з них датується кінцем XVIII ст., інші – початком XX ст. Вони являють багатство кольорів і орнаментальних мотивів, використовуваних українськими килимарями. Виставка триватиме до 21 жовтня.

„Деякі з килимів у нашій експозиції пережили війну і руйнівну радянську окупацію України, – розповіла Любов Волинець, музейний куратор народного мистецтва

і куратор цієї виставки. – Їх перевезли через кордони українські біженці, прагнучи зберегти свою культурну спадщину. Після нелегкої подорожі з України до Америки ці реліквії з часом потрапили до нашого Музею, і сьогодні ми з гордістю представляємо їх як частину нашої колекції зразків традиційних текстилів.

Гладкі килими ткали на вертикальних чи горизонтальних верстаках, створюючи, відповідно, стилізований квітковий або геометричний орнамент, з вовни, пофарбо-

ваної природними барвниками, які вносили у красу українського килима багатство ніжних відтінків кольорів.

На території сьогоденної Правобережної України знайдено знаряддя для прядіння і ткання, що відносяться до Трипільської культури (5000-2000 роки до Христа). Найдавнішу згадку про українське килимарство залишив нам арабський мандрівник X ст. Ахмед ібн-Фалдан, який писав про килим для похоронної церемонії та його виготовлення жінками. Дедалі більше

згадок про використання килимів у побуті князів Київської Русі зустрічаємо аж до кінця XII ст.

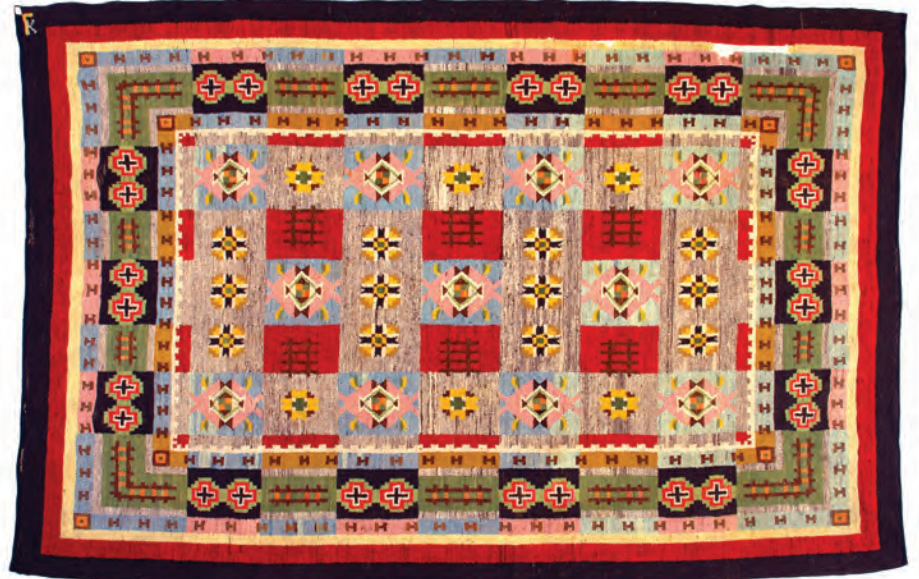
З XV ст. килим набув незаперечного значення: в описах майна української шляхти часто зазначено колір, орнамент, якість, розміри й вартість килимів, а також їхнє призначення: на стіну, на стіл, на лаву, на долівку, або ж як важлива складова посагу нареченої.

У XVI-XVII ст. зростання попиту в Західній Європі спричинило

(Закінчення на стор. 11)



Килим витканий вовняною пряжею на основі з конопляних ниток. На головному полі розкидані мотиви тюльпана. Широка кайма довкола головного поля прикрашена хвилястою гілкою з квітами та обведена другою вузькою каймою протилежного кольору з геометричними мотивами. Килим є прикладом поєднання французьких, турецьких та перських впливів. Червоні та чорні кольори типові для давніх килимів центральної України. Вінницька область, перша чверть XIX ст.



Килим витканий різнокольоровою вовняною пряжею на основі з конопляних ниток. Головне поле килима прикрашене різними геометричними мотивами, викладеними в горизонтальні та вертикальні ряди. Довкола головного поля широка кайма також прикрашена геометричними мотивами та обведена каймою з двох протилежних кольорів. Килим витканий в килимарні Михайла Куриленка „Гуцульське мистецтво”. Проєкт Миколи Бутовича. Косів, Івано-Франківська область, 1930-ті роки. Дарунок Ірини Щербанюк. (Фото: Володимир Грицик)

# How are our children supposed to prevent **genocide** tomorrow,

# if today

# they can't learn the truth about

# **HOLODOMOR?**



## HELP MANKIND KNOW THE TRUTH

With **VISA® Holodomor Credit Card** you can contribute to construction of the Memorial dedicated to the victims of Ukraine's Genocide of 1932-1933 in Washington, D.C., at no extra cost to you

## APPLY IN YOUR LOCAL BRANCH NOW



\* Subject to credit approval. Contributions are based on purchases only, cash advances and balance transfers not eligible. Additional limitations, terms and conditions apply. You will be given further information when you apply. See website and facebook.com/UkrNatFCU for additional benefits. **VISA® Holodomor Credit Card** is a result of partnership between Ukrainian National Federal Credit Union and the U.S. Committee for Ukrainian Holodomor-Genocide Awareness 1932-33.

Ukrainian  
National  
FCU.org



**VISA**





**Виставка...**

(Закінчення зі стор. 10)

розквіт українського килимарства. Були створені ткацькі гільдії, магнатські майстерні, у яких працювали кріпаки, котрі виготовляли килими для населення українських земель і на експорт. У цьому виробництві брали участь навіть монастирі. Килими стали звичною оздобою житла людини середніх статків,

їх ткали по селах, аби прикрасити хату, дати на посаг донькам, накрити труну. Проте у другій половині XIX ст. скасування кріпацтва та індустріалізація, а також інші соціально-економічні причини призвели до занепаду українського килимарства.

На початку XX ст. українські науковці та любителі старовини виявили зацікавлення народним мистецтвом. Знову з'явилися килимарські робітні, були засновані школи

народної творчості.

У цих килимарнях ткали також килими на підставі місцевих проектів тодішніх мистців Миколи Бутовича, Святослава Гординського, Роберта Лісовського, Петра Холодного-молодшого та Олени Кульчицької. Деякі з цих килимів представлені на виставці. Куратор

виставки – Любов Волинець.

Частково виставку профінансував Андрій Гарасим'як, додаткову підтримку надали Ірина Куровицька, проф. Ярослав та Алла Лешки, Мирон і Марійка Мартюки, Олег і Христина Самійленки, Орест Шуль.

Український Музей



Килим витканий вовняною пряжею на основі з різнокольорових конопляних ниток. Головне поле килима покрите кільцями, переділеними зигзагованими лініями. У кутку виткано букви „OK”. Виконання Ольги Кульчицької. Килим названо „Павині очі”. Проект Олени Кульчицької. Перемисьль, 1920-ті роки.



Килим витканий вовняною пряжею на основі з конопляних ниток. Центральне поле килима поділене зубчастими лініями на квадрати. В кожному квадраті стилізована квітка. Килим витканий в килимарні Михайла Куриленка „Луцьське мистецтво”. Проект Святослава Гординського. Косів, Івано-Франківська область, 1930-ті роки. Дарунок Марії і Тараса Дурбаків.



Килим витканий різнокольоровою вовняною пряжею на основі з конопляних ниток. Головне поле килима покрите геометричними мотивами, укладеними в шаховому порядку по діагоналі. Довкола головного поля кайма прикрашена мотивами трикутників протилежного кольору. Правдоподібно витканий в килимарні Михайла Хамули в Глинянах. Західня Україна, 1920-ті роки.



Килим витканий різнокольоровою вовняною пряжею на основі з конопляних ниток. Головне поле килима покрите трикутниками протилежного кольору зі стилізованими квітами всередині. Кайма довкола головного поля прикрашена зигзагоподібними мотивами. На обох кінцях тороки. Витканий в килимарні Михайла Куриленка „Луцьське мистецтво”. Проект мистця Петра Холодного-молодшого. Косів, Івано-Франківська область, 1930-ті роки.

**SCOPE TRAVEL INC. 2012 TOURS TO UKRAINE**

	<b>TWO CAPITALS</b> 9 Day All Inclusive Tour <span style="float:right">tw from \$2290</span> via Lufthansa from Newark Kyiv, Lviv - the two "capitals" of E. & W. Ukraine. The leisurely pace of this tour permits for stays with friends, with extensions to Budapest, Vienna or Munich optional. Departures: <b>May 16, Jul 11, Aug 1, Sep 19</b>
	<b>MINI UKRAINE</b> 12 Day All Inclusive Tour <span style="float:right">tw from \$2790</span> via Lufthansa from Newark Kyiv, Lviv, Yaremche and Kamianets Podilsky The two "capitals" of Ukraine, plus a three day bus tour to the Carpathian Mountains and Bukovyna with stops in Iv. Frankivsk, Bukovel, Kolomyia, Chernivtsi, Zarvanytsia. Departures: <b>May 16, Jul 11, Aug 1, Sep 19</b>
	<b>UKRAINE + POLAND and HUNGARY</b> via Lufthansa from Newark 11 Day All Inclusive Tour <span style="float:right">tw \$2950</span> Lviv, Krakow and Budapest – lovely combination of 3 countries and peoples whose history intertwined through the centuries. First class hotels, meals, tours and more! One departure only: <b>May 17, 2012</b>
	<b>ETAP 1+2</b> <b>Aug 8 – 25</b> <span style="float:right">\$2000</span> УПН - УПУ - УСП - УПС пл сен Ореста Федіяняк
	<b>TOUR A</b> <b>Aug 16-25</b> <span style="float:right">\$1990</span> 10 Days Lviv Координатор транспортів Scope Travel пл сен Петро Ставничий
	<b>TOUR B</b> <b>Aug 13-25</b> <span style="float:right">\$2290</span> 12 Days Kyiv + Lviv Провідник пл сен Марійка Гельб'їр
	<b>TOUR C</b> <b>Aug 13-25</b> <span style="float:right">\$2690</span> 12 Days Kyiv, Lviv, Yaremche, Kamianets Podilsky Sokil, Kolomyia, Zarvanytsia Провідник пл сен Марійка Гельб'їр
	<b>LETOM SKOBA</b> <b>Aug 8 – 25</b> <span style="float:right">\$3000</span> 17 Days Kyiv, Kaniv, Iv. Frankivsk, Tatariv, Bukovel Kolomyia, Chernivtsi, Kamianets Podilsky, Kryshtalevi Pechery, Zarvanytsia, Lviv  Комендант ст пл Александер Колос Оп'їкун пл сен Христина Храплива.

Air/land rates only - tax not incl.- details on Scope web site  
All tours are open to non-PLAST members except the ETAP TOURS.



## УКРАЇНА І СВІТ

### Новини з Українського Католицького Університету

#### Представлено книжку про духовну допомогу

ЛьВІВ. – В Українському Католицькому Університеті (УКУ) професор Міжнародного богословського інституту о. Арнальдо Панграці 7 лютого представив свою нову книжку „Подорож всередину себе“.

У книжці послідовно викладено основні засади та нові напрацювання енеаграми – одного з інструментів самопізнання і саморозвитку. На думку о. А. Панграці, конфлікти між людьми часто виникають саме через невміння сприйняти іншого таким, який він є.

„Важливо розуміти, що метою допомоги є не лікування людини, а полегшення її болю і страждання, психологічна та духовна допомога“, – зазначив професор.

В Україні великою проблемою залишається брак знеболювальних препаратів для невиліковно хворих, формування волонтерського руху, психологічна підтримка невиліковно хворих та членів їхніх родин. Проф. о. А. Панграці уже кілька років співпрацює з УКУ. Він є гостьовим професором Школи біоетики, де щороку читає курс



Професор Міжнародного богословського інституту о. Арнальдо Панграці в Українському Католицькому Університеті.

відкритих лекцій.

Проф. о. А. Панграці – чернець ордену каміліанців, президент Італійської асоціації енеаграми, автор книг і публікацій, а також спеціалізованих курсів для медичних працівників, волонтерів, капеланів. Тематика його праць – осно-

ви догляду та допомоги пацієнтам, робота з сім'ями, члени яких страждають від тяжких недуг, праця з пацієнтами на термінальній стадії життя та їхніми родинами.

#### Провідна мета – єдність нації

Проректор з призначення та місії УКУ, правозахисник Мирослав Маринович 2 лютого взяв участь у дискусії „Відгомін Дня соборності: об'єднання чи поділ?“. Він заявив, що Україна страждає від аморальності влади.

„Часто ми говоримо про єдність як про уніфікацію, де всі мають бути однаковими. Однак, такої єдності нам не вдається досягти навіть на політичному рівні. Нам потрібна єдність, яка дасть можливість кожному зберігати власну ідентичність“, – сказав він.

М. Маринович також прокоментував події 22 січня 1990 року:

„Це був злет духу, ми аргументували ці події політичними, національними, регіональними аргументами, але духовна основа цієї акції є величезною. Усі інші інтереси були вторинними або й взагалі не важливими. Сьогодні ми маємо ситуацію навиворіт. Коли інтереси різних угруповань є на першому

місці, але немає первинності духу – натомість панує зневіра“.

Зустріч відбулася у межах проекту „Зустріч поколінь“, який організовує Інститут провідництва та управління УКУ у співпраці з Марійським товариством „Милосердя“ за підтримки фонду „Турбота про літніх в Україні“.

#### Навчалися підприємці

1 лютого у Львівській бізнес-школі Українського Католицького Університету під час програми „відкритих дверей“ співзасновник компанії „FINART Smart Solutions“ Михайло Колісник провів майстер-класу „Яскраві та сірі шляхи майбутніх фінансів“. Керівник бізнес-школи Софія Опацька розповіла про три фактори, які є ключовими при виборі бізнес-школи – це учасники програми, інституція, до якої належить школа, та викладачі.

„Програма має найбільший міжнародний компонент з залученням найкращих світових експертів, викладачів та двох міжнародних навчальних турів – в Азію та одну з країн Центральної Європи“, – зазначила директор програми Оксана Кулаковська.

Відділ інформації та зовнішніх зв'язків УКУ

### Відкрито меморіальну таблицю на честь підпілля в Чорткові



Учасники Росохацької юнацької організації (зліва): Володимир Сеньків, Володимир Мармус, Петро Вітів, Петро Винничук, Микола Мармус, Микола Слободян біля меморіальної таблиці.

#### Василь Овсієнко

ЧОРТКІВ, Тернопільська область. – 26 січня на будівлі педагогічного училища відкрито меморіальну таблицю з написом:

„На цьому будинку в ніч з 21 на 22 січня 1973 року члени Росохацької патріотичної організації під керівництвом Володимира Мармуса встановили національний прапор України і політичні прокламації до 55-их роковин проголошення незалежності УНР та в протест проти репресій комуністичної диктатури. Слава Україні! Героям Слава!“.

За прапори та листівки восьмеро юнаків відбули багатолітнє ув'язнення в політичних таборах Мордовії та заслання в Сибіру. Президент Віктор Ющенко нагоро-

див їх 18 серпня 2006 року орденами „За мужність“ І ступеня.

Меморіальну таблицю виготовили за гроші генерал-полковника Володимира Бедриківського – колишнього заступника міністра внутрішніх справ Юрія Луценка. Він також видав своїм коштом книжку В. Мармуса „Доля обрала нас. Передумови формування руху опору молоді Галичини 1950-1970 років“.

Перша презентація книжки відбулася у селі Росохаць, на батьківщині автора.

Книжка була представлена також у Чортківській гімназії та в школі ч. 5.

Василь Овсієнко – координатор програми Харківської правозахисної групи.

### В Острозькій академії відбувся „Віденський бал“

#### Ліна Тимошук

ОСТРОГ, Рівненська область. – В Національному університеті „Острозька академія“ 3 лютого відбувся академічний бал викладачів та студентів. Новиною цього року стала можливість для дівчат відвідати бал з студентами Острозького військового ліцею.

Музичний супровід створювала Академічна камерна оркестра обласної філармонії під керівництвом Сергія Хоровця. Звучали мелодії Йогана Штрауса і Джорджа Гершвіна.

Господарі Іван Стечинський та Катерина Харчук танцювати перший вальс. Далі свято продовжили переможці у номінації „Найкраща пара 2011 року“ Василь Гончарук та Віта Москальчук, а переможцями „Академічного балю-2012“ стали Ірина Білик та Дмитро Стаднічук.

Виступили танцювальні колективи „Шейк“, „Реверс“, співаки-солісти.

Учасники канадсько-української обмінної програми „Канада. Світ. Молодь“ виконали власний танець.



Академічний бал в Острозькій академії. (Фото: Олександра Форсюк)



**UKRAINIAN**  **УКРАЇНСЬКА**  
FEDERAL CREDIT UNION ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТНА СПІЛКА

www.rufcu.org since 1953 877-968-7828

*Сплатіть баланс ваших інших кредитних карток з вищими відсотками*

**Українська ФКС пропонує переведення балансу на кредитну картку під**

**4.90%** \*apr

**Без Додаткових оплат на 12 місяців**

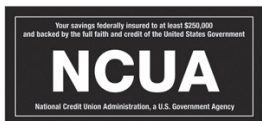
\*annual percentage rate  
Go to [www.rufcu.org](http://www.rufcu.org) for more details

**Effective Jan. 15, 2012 - April 15, 2012**

**Terms and conditions:**

• Existing UFCU credit card balances do not qualify for this special balance transfer offer • Activation on new VISA accounts must be completed before balance transfer can be processed • Account balance transfers are contingent upon account set-up and assigned credit limit. In some cases, UFCU may not be able to process a balance transfer request. Restrictions apply. Membership requirements. Subject to credit approval. After the promotional APR, the APR will be 9.75% to 12.75%.

ROCHESTER, NY OFFICE: 585-544-9518  
ALBANY, NY BRANCH: 518-266-0791  
SACRAMENTO BRANCH: 916-721-1188  
SYRACUSE OFFICE: 315-471-4074  
BOSTON BRANCH: 781-493-6733  
PORTLAND BRANCH: 503-774-1444



Federally insured by NCUA  
[facebook.com/UkrainianFCU](https://www.facebook.com/UkrainianFCU)

*“Music at the Institute”*

Запрошує на концерт

в суботу, 3 березня 2012 р. о год. 8:00 веч.

**TRIO CAVATINA**  
ПЕРЕМОЖЕЦЬ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ  
КАМЕРНОЇ МУЗИКИ в Наумбургу у 2009 р.  
**HARUMI RHODES**, скрипка  
**PRISCILLA LEE**, віолончеля  
**Ieva JAKUBAVICIUTE**, фортепіано



та

**SAMUEL RHODES**, віоля  
MEMBER OF THE GRAMMY-WINNING  
JULLIARD STRING QUARTET


У ПРОГРАМІ:  
A. DVORAK Piano Trio in F. Minor, Op. 65  
V. BALEY „...a trois“ for violin, cello, and piano (1998)  
присвячений Валентині Сильвестрові в пам'ять  
Бориса Лятошинського  
J. BRAHMS Piano Quartet in C Minor, Op. 60

Вступ 30.00 дол. від особи, члени УІА і сеньйори – 25.00 дол., студенти 10 дол.

Після концерту відбудеться перекуスカ.

Ukrainian Institute of America  
2 East 79th Street, New York, NY 10075

За дальшими інформаціями і квитками просимо тел.: call 212-288-8660

 **UKRFCU** .com Celebrating 60 years of service to the Ukrainian Community of Philadelphia  
Святкуємо 60 років обслуговування Української Громади у Філадельфії

**Save the Date**

Ukrainian Selfreliance Federal Credit Union of Philadelphia

**2012 Annual Meeting**

Will be held on March 25th, 2012  
At the Ukrainian Educational Cultural Center.  
700 Cedar Rd. Jenkintown, PA 19046  
Registration will start at 1:00pm.  
Please bring your passbook.

Відбудеться 25 Березня, 2012  
в Українському Освітньо-Культурному Центрі.  
700 Cedar Rd. Jenkintown, PA 19046  
Реєстрація почнеться о 1-ій годині.  
Просимо принести книжечку.



Photo courtesy of USFCU archives

**Федеральна Кредитова Кооператива  
САМОПОМІЧ - НЬЮ ЙОРК**

повідомляє все членство, що

**61-і Річні  
Загальні Збори**

Відбудуться в неділю,  
**18-го березня 2012 р.**  
**о годині 2:00 по полудні**  
у великій залі Академії св. Юра,  
при 215 схід 6-та вул. в Нью Йорку

Цього року вигасає каденція слідуєчих трьох членів Дирекції:  
Богдана Курчака, Андрія Юзеніва та Романа Кизика.

Пропозиції до Номінаційної Комісії належно пересилати на адресу:

SELF RELIANCE (NY) F.C.U.  
108 Second Avenue  
New York, NY 10003  
Attn: Nominating Committee

Просимо членів принести зі собою членську книжечку.



## НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

### Стефан Шкафаровський повернувся на сцену Метрополітальної опери



Стефан Шкафаровський

Ольга Рудик

НЬЮ-ЙОРК. – Соліст-бас Стефан Шкафаровський повернувся на сцену Метрополітальної опери в Нью-Йорку. 17, 22 і 25 лютого та 2 і 8 березня він виступатиме в провідній ролі баса Бонзи в опері Джоакомо Пучіні „Мадам Батерфляй“ під батудою Пласідо Домінго.

С. Шкафаровський відомий з глибини свого голосу. Він також співав у супроводі багатьох симфонічних оркестрів в Нью-Йорку та Чикаго.

### Столиця оцінила творчість Любові Проць

Марія Пукій

КИЇВ. – 31 січня у Національному музеї України ім. Тараса Шевченка відбувся творчий вечір Любові Проць з селища Дубляни, Львівська область, яка презентувала книгу поезій „Група крові“ (Дрогобич, „Коло“, 2009), що була висунута Національною спілкою письменників України на здобуття Шевченківської премії.

Слово про Л. Проць виголосив заступник директора музею Василь Портяк. Він зачитував Героя України, Шевченківського лавреата Романа Іваничука: „Ти, мабуть, одна-єдина з сільських учительок, яка досягла такої досконалої поетичної вершини“.

Взірцем для поетеси на все життя став Іван Гнатюк з Борислава – поет, багатолітній в'язень колимських концтаборів, Шевченківський лавреат.

Л. Проць розпочала свій виступ з поезії:

*А сірий день не провітлів...  
І моститься під серцем знов  
Трясовина облудних слів  
В туманах завчених промов.  
І гнотик віри догоря,  
І терпне у чеканні мить...  
Лиш віще слово Кобзаря  
Зорею в морозі горить.*

Багате поетичне слово Л. Проць упродовж двох годин зустрічі лунало щиро й невимушено, сильно й переконливо.

Коляда „Бог предвічний“ у виконанні дублянського квартету „Легіт“ (о. Тарас Бунь, Іван Околович, Роман Старух, Руслан Савчин) створила особливо теплу атмосферу в залі, зачарувала і схвильовала до сліз.

Упродовж вечора були виконані пісні на слова Т. Шевченка, повстанські пісні і „Многая



Любов Проць

літа“ наприкінці зустрічі.

Глибоко проникливо декламував на вечорі поезії Л. Проць Йосип Кронжко.

Привітали поетесу її земляк Богдан Дубас, поетеса Ольга Кіс, поет Павло Вольвач, академік Орест Фурдичко, завідувач кафедри поліністики Київського університету ім. Т. Шевченка, директор Міжнародної школи україністики Національної Академії Наук України Ростислав Радишевський, виконавчий директор Ліги українських меценатів Михайло Слабошпицький.

Валентина Панасенко з Черкащини подарувала їй книгу „Стежками Великого Тараса“.

### Фестиваль в пам'ять піяніста Романа Савицького

Людмир Філоненко

ДРОГОБИЧ. – Саме виповнюється 105 років від дня народження відомого педагога, піяніста й музично-громадського діяча Романа Савицького (1907-1970). Він отримав професійну освіту у Васи-

ля Барвінського у Львові, а згодом – в Європі, після чого активно виступав в Україні, США, Канаді й Німеччині.

В минулому році син піяніста, відомий бібліограф з США Роман Савицький-молодший у співдружності з професором Львів-

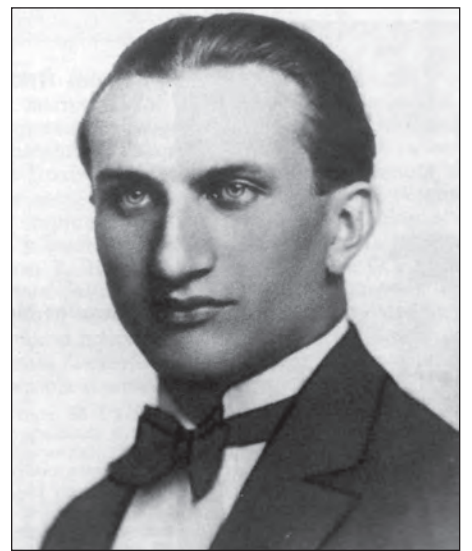
ської національної музичної академії ім. Миколи Лисенка Наталією Кашкадамовою реставрували записи виконавця, які були зроблені у 1930-1950-их роках.

До компакт-диску „Роман Савицький. Архівні записи“ (звуко-режисер Богдан Стефура) увійшли шедеври світового мистецтва.

Цей компакт-диск був подарований всім педагогам, які готували дітей до Шостого фестивалю-огляду юних піяністів ім. Р. Савицького у Трускавці.

У фестивалі 21 грудня 2011 року взяли участь 70 музикантів з Львівщини, Вінниччини і Київщини. До журі увійшли професор Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка Н. Кашкадамова, голова циклової комісії спеціального фортепіяна Дрогобицького державного музичного училища ім. В. Барвінського Людмила Садова, провідні методисти з управління культури Львівської обласної адміністрації Ірина Лотошинська й Мілена Медвідь, а також автор цих рядків.

Дипломи отримали львів'яни Кирило Скобало, Олена Климець і Олена Кулеба, а також Ірина Мартинів з Стрия, Зоряна Нестерак з Тетієва, Михайло Задорожний з Бершадя, Олександр Міхін і Христина Сивак з Миколаєва, Дмитро Ярош з Борислава, Вікторія Баран з Самбора, Ірина Маркович з Трускавця, Соломія Борис з Жидачева, Софія Зубрицька, Роксолана Борисенко, Анастасія Васеньова з Дрогобича.



Роман Савицький

Організатори фестивалю в особі директора школи мистецтв Ігоря Ніча, завідувачки навчальною частиною Лесі Павлик, завідувачки фортепіяним відділом Оксани Кіселичник, добродійців – Апостольського Екзархату для українців-католиків візантійського обряду в Німеччині та Скандинавії і родини Галини Карп'юк-Шиманської мають велику підтримку від посаdnика Трускавця Руслана Козира, який прийшов привітати молодих виконавців і подарував їм та членам журі цінну книжкову й нотну літературу.

Д-р Людмир Філоненко – завідувач кафедри музикознавства та фортепіяна Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка



Серед відзначених учасників фестивалю (сидять зліва): Мілена Медвідь, Людмила Садова, Наталія Кашкадамова, Людмир Філоненко, Оксана Кіселичник, (стоять вгорі): директор школи мистецтв Ігор Ніч і посаdnик Трускавця Руслан Козир. (Фото: Галина Карп'юк-Шиманська)



## Чарівний світ гурту „Божичі“

Надія Кучер

КИЇВ. – В колонній залі ім. Миколи Лисенка Національної філармонії України з великим успіхом відбувся різдвяний концерт фолкльорного гурту „Божичі“, який серед українських етнічних гуртів „Даха-браха“, „Гуляй-город“, „Крالیця“, „Хорей козацька“ вирізняється своїм особливим обличчям.

Зародився він 7 січня 1999 року на Різдво. Семеро випускників Національної музичної академії ім. Петра Чайковського і Національного університету культури, що ходили в фолкльорно-етнографічні експедиції на Чернігівщину, Полтавщину і Сумщину, вирішили продовжити свої цікаві мандрі уже на професійній основі річками на байдарках.

Ріки Сейм, Десна, Трубіж, Ворскла, Сула подарували молоді не тільки чарівність краєвидів, а й мудрість і красу мешканців сіл і хуторів на цих бере-

гах. Молодь збирала пісні, легенди, історичні оповіді, звичаї, танці, що їх пам'ятають жителі української глибинки. Поступово „Божичі“ ознайомилися з селами і хуторами Дніпропетровщини, Харківщини, Запоріжжя, Донеччини і Луганщини.

Саме етнофолкльор Лівобережної України, з його багатоголоссям, особливою мелодійністю і традиціями, став основним зацікавленням гурту.

Молодь виявила унікальні канти і псалми XVII-XVIII ст., що їх зберегли люди в своїй пам'яті і пронесли крізь руїни війн і голодоморів, войовничого атеїзму.

На Сумщині, біля древнього Путивля, „Божичі“ відкрили практично незнайому фолкльорну традицію горюнів, які гордо підкреслюють, що вони горюни зі своїми мовними і культурними особливостями. Нині, дякуючи „Божичам“, в Сумах діє науковий центр, який досліджує культуру і особливості цієї етногрупи українського



Гурт „Божичі“ (зліва): Сусанна Карпенко, Ольга Карпата, Ілля Фетисов, Ганна Архипчук, Валерій Гладунець, Марія Кудрявцева, Ірина Борисенко. (Фото: альбом гурту „Божичі“)

народу.

Знають „Божичів“ і в Карпатах, де відбувається Школа традиційного народного мистецтва ім. Василя Могура, на Поділлі, Поліссі, в Криму. Вони виступали в Австрії і Угорщині, Польщі і Литві, Латвії і Німеччині.

Саме „Божичі“, яких очолюють

Сусанна Карпенко та Ілля Фетисов, першими в Україні відкрили Школу традиційного народного танцю, що уже кілька років діє на базі Національного центру народної культури „Музей Івана Гончара“. Уже шість дисків з піснями і музичними скарбами Лівобережної України розійшлися по світу.

## Загадкова зустріч з Павлом Тичиною

Станіслав Змієвський

ОДЕСА. – З Луцька вирушила нова всеукраїнська культурна акція „Мандрівна виставка однієї картини“. Такої чести вдостойлося чарівне і загадкове пано Михайла Жука „Біле і чорне“, на якому в образі чорнокрилого янгола художник зобразив свого 20-річного учня – юного поета Павла Тичину. Упродовж місяця виставка діятиме у Волинському краєзнавчому музеї, далі на неї чекають зустрічі у Рівному та інших містах України.

„Біле і чорне“ – це картина розміром 207 на 310 сантиметрів, намальована на семи окремих аркушах грубого паперу мішаною технікою – гуашею, пастелею, акварелею.

Пано є окрасою збірки одеського колекціонера україністики Тараса Максим'юка. Йому цей унікальний твір передали сини відомого художника, поета й драматурга М. Жука (1883-1964).

Донині картина таїть безліч загадок. Що вособлюють собою зображені на ній чорний і білий янголи? Як розшифрувати обрамлення з квіткового буяння і чорне тло порожнього неораного поля, на тлі якого зображено персонажів картини?

Чи не стала вона пророчою для долі П. Тичини, який під час навчання у Чернігівській семінарії днював і ночував у майстерні свого вчителя малювання М. Жука? Лише на окремі питання дослідники останнім часом дали відповідь.

Недарма ж кажуть, що кожен талант – загадка, а геній – загадка для всього світу за сімома замками. Ми лише наближаємося до усвідомлення, що після Тараса Шевченка – Пророка Україна породила свого Поета – П. Тичину. Його ран-

ня творчість сповнена незбагнених чар, а породжені музою поета-експериментатора диво-слова здатні перевернути душу.

Доля його трагічна. Диявольська сталінщина, що розстріляла українське духовне відродження, за словами Василя Стуса, репресувала П. Тичину славою, одягнувши на нього блазенський ковпак, змусивши писати під диктат людогобів. Його убили заживо. Та психічні тортури і невблаганний час виявилися безсилим перед тендітною музою українського Орфея. І нині він повертається до нас.

Кілька років тому несподівано повернувся з небуття найперший цикл поезій П. Тичини – „Панахидні співи“. Сам автор вважав його назавжди втраченим. А знайшов рукопис невтомний збирач духовних скарбів Сергій Лущик в архіві М. Жука.

Цей викладач малювання Чернігівської семінарії, а пізніше один з засновників Української академії мистецтв, щиро потоваришував з своїм найобдарованішим учнем П. Тичиною, і цю дружбу обоє пронесли крізь усе життя.

Поет-початківець, перебиваючись з хліба на воду, своєї оселі не мав, тож, посилаючи вірші до редакцій, нерідко вказував на конвертах адресу М. Жука.

Коли якийсь журнал повернув авторів його „Панахидні співи“ у Чернігів, П. Тичини там уже не було, а в 1916 році й М. Жук переїхав до Києва. Отак поет і розминувся зі своїм першим циклом поезій.

Літературознавці дійшли думки, що в ньому йдеться про події, які мали місце не пізніше весни-осені 1914 року, однак, і нині немає ясності, кому ж він присвячений. Одні дослідники стверджують, що юний поет оспівує передчасну смерть коханої, і навіть називають різні імена, інші вважають, що у ньому йдеться про загибель найсвітлішого почуття першої закоханості, а не реальної дівчини. Однак, є своя чарівність і у тому, що „Панахидні співи“ постають перед нами в ореолі таємничої філософської притчі про сенс людського буття, де

завжди перегукуються білі та чорні акорди.

Коли ж було знайдено „Панахидні співи“ П. Тичини, мистецтвознавці з подивом упізнали на панно М. Жука в образі чорнокрилого янгола-Орфея автора цих поезій. Схожість підтверджується і графічним портретом П. Тичини, який М. Жук написав дещо пізніше, у 1919 році. А в образі білого янгола окремі дослідники помічають риси студійки М. Жука Полі Коновал, вважаючи саме її об'єктом першої закоханості юного поета.

Про взаємини цих двох своїх вихованців художник не міг не знати. Згодом П. Коновал залишила поета і прожила потім довгі роки. То, можливо, оспівана поетом смерть коханої – лише поетична метафора, яку автор використав для посилення страждань розбитого дівчиною серця свого поетичного героя? І така точка зору має право на існування.

Як бачимо, картина не стільки відповідає на численні загадки, стільки задає нові.

„Панахидні співи“ і картина М. Жука „Біле й чорне“ мають безліч спільних смислових і чисто зовнішніх ознак.

Твори двох геніїв-одномудців доповнюють і поглиблюють один одного, створюючи разом худож-

не полотно ще небаченого масштабу й злету філософської думки та емоційної напруги. Тож разом з іншими ранніми поезіями П. Тичини маємо відкриті тепер для широкого загалу дві глибокі й чарівні притчі про постійний двобій між білим і чорним.

Над цією вічною темою розмірковував і М. Жук, який в одному сповідальному вірші сказав про себе: „Білим і чорним хотів би я бути“.

У центральній частині картини бачимо загадкову композицію: худорлявий, темноволосий юнак з чорними крилами грає на сопілці, а поруч світловолоса, тендітна дівчина з білими крилами. Вони ніби повільно проходять повз велику віконну раму.

Чорний янгол з ідилічним виразом обличчя грає якусь тиху, журну мелодію, а поруч з ним бачимо буйноцвіття соняшників і чорнобривців. До слова, саме ними П. Тичина у 1918 році оздобить свою першу збірку „Сонячні клярнети“. У білокрилого янгола вираз обличчя дещо відчужений, трагічний, і віолі поруч із ним – чорні, неприродні.

У цьому сюжеті символічно проглядає трагічна доля українського Орфея, життя якого стало сходженням на Голгофу.



Пано Михайла Жука „Біле та чорне“ (фрагмент центральної частини картини).

**ARKA**

Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.

89 East 2nd St., New York, NY 10009

Tel.: (212) 473-3550



## НОВІ ВИДАННЯ

## На чужині – з мрією про Україну

Левко Хмельковський

**Олександр Шугай. „Притча про хату або вертеп у раю“. Київ. Видавництво „Дніпро“. 2011. 912 стор.**

Відомий київський літератор і громадський діяч Олександр Шугай видав коштом Фондації ім. Івана Багряного четверту книгу з свого автобіографічного п'ятикнижжя, у якій розповів про роки свого життя і праці у військовій газеті „Советская армия“ в Німецькій Демократичній Республіці (НДР) після 1962 року. Книга продовжує розповідь про перебування автора в Східній Німеччині, де О. Шугай спершу був командиром танка, а потім – працівником дивізійної газети до звільнення з війська у запас.

Читання книги змусило і мене пригадати той самий час, тому що служили ми в радянському війську майже одночасно і події переживали ті ж самі. Водночас я щиро дивувався і навіть заздрило високій політичній зрілості і глибокій національній свідомості О. Шугая, який вже у такому ранньому віці і за складних обставин, ставши членом Комуністичної партії, за посиленої уваги спеціальних служб до радянських людей за кордоном, усе ж мав чітке уявлення про комуністичний режим.

До служби за кордоном добірали уважно і прискіпливо. Коли я проходив сержантський вишкіл в школі авіомеханіків, то бачив поруч підрозділ новобранців, одягнених значно краще від нас. Їх готували до служби в НДР.

До війська О. Шугай намагався вступити на факультет журналістики Київського університету, але у 1956 році, пише він, через повстання в Угорщині на стаціонар не приймали, і він став вчити-

ся заочно, працюючи коректором в районній газеті.

Як відомо, революція в Угорщині почалася 23 жовтня 1956 року, а до університету приймали у серпні, то така політична завбачливість влади для мене була новиною.

Віршувати О. Шугай почав змоду і навіть підготував до друку поетичну збірку „Солдат на п'єдесталі“ – про пам'ятник радянському воїнові в Берліні:

*Він стоїть,  
прийшовши до Берліна,  
в громі битви, через даль країни.  
Він не ставив людство на коліна,  
а народи піднімав з колін...*

У видавництві збірку не схвалили до друку. Пізніше і сам поет усвідомив, що вояк з мечем в руці аж ніяк не схожий на миротворця.

Ми жили одночасно, але мали різне сприйняття світу. О. Шугай на Сумщині ходив на святковій демонстрації з відродом, з нехиттю, змушуваний директоркою школи: „Ми брали у них участь неохоче, йшли ламаним шиком, ніби овеча отара. „Ура“ біля трибуни з районним начальством вигукували піснями, неприязними голосами (були серед нас і такі, що тільки роззявляли рота). Я ж радів грі оркестру, пісням, квітам, зустрічам з приятелями, а опісля – веселому застіллю. Бракувало таки мені політичної прозорливості.

У війську О. Шугай ненавидів танки, а мені літаки подобалися як витвір людської думки і винахідливості, технічної досконалості.

Про Степана Бандеру у 1962 році я мав досить імлісте уявлення, і в цьому теж поступався О. Шугаєві, який вже в ті часи знав, що „Бандера на вірність советам не присягав, і весь „гріх“ С. Бандери в тому, що він боронився у своєму рідному домі від розору, від нападника“.

Зі мною разом служили українці і росіяни, німці і євреї, туркмени, навіть естонець Хейно Ребане, але чомусь ми, авіаційні механіки, не відчували національних відмінностей, які дуже дошкуляли О. Шугаєві в Німеччині, де він не раз стикався зі звертанням „хохол“. Він також боляче сприймав відсутність української мови для спілкування у війську і газеті для українців, бо його газета у 1919 році в Києві виходила українською мовою і мала назву „Червона армія“. У районній газеті, де раніше працював О. Шугай, головний редактор „не знав жодного українського слова“.

„Серед офіцерського складу, – пише О. Шугай, – супроти росіян відсоток моїх земляків дуже незначний“. У нас же, в авіації, було навпаки – увесь навчальний підрозділ в школі механіків (300 осіб) був з Вінниччини. Серед старшин теж переважали українці. Командиром підрозділу був Іван Іскра, старшиною – Леонід Мудрик. Взагалі українці більш придатні до служби, ніж росіяни.

О. Шугай був членом партії, тому бував на партійних зборах. Для мене стало відкриттям, що партійці у Німеччині вільно висловлювалися про утопічність соціалізму Карла Маркса і Фрідріха Енгельса, критикували військові порядки і вищу військову освіту, пияцтво старшин („Не п'є лише Ісус Христос, у нього руки на розп'ятті“ – говорили учасники зборів). Добре, що серед них, вочевидь, не було інформаторів спецслужби.

Загалом, О. Шугаєві у Німеччині щастило: він мав можливість подорожувати країною, писати ліричні вірші (у мене їх при обшукові вилучили, як злісну „есенінщину“), навіть мати закоханих у нього німкеню Алісу і Валентину, в редакції підтримувати приятельські взаємини з старшими за віком і званнями особами. Але це не спокуюило його до відмови від гострого сприйняття національної ідеї.

Такий вибір був особливо нелегким за умов впливу на свідомість молодої людини відточеної машини ідеологічного виховання. На прикладі російського поета Євгена Євтушенка О. Шугай розкриває „картину рідкісного роздвоєння особи“ і робить висновок: „Хіба ж такого не могло статися зі мною?“

І справді, уже в 14 років вірші О. Шугая з'явилися друком, у 17 років він став працювати в газеті, потім вступив до Комуністичної партії, до університету, недовго сидів у танку, бо перевели до газети – спершу дивізійної, потім – армійської, де писав, зрозуміло, ідеологічно витримані тексти.

І все ж, пише О. Шугай, „за три з гаком роки, що провів тут, я, мабуть, зумів зберегти в собі щось таке, що не дало мені зруйнуватися до решти“.

О. Шугай, упевнившись в своїй стійкості, усе ж вболівав тоді за інших: „Чи відбудуться як поети Іван Драч, Микола Вінграновський, Василь Симоненко, Роберт Третяков (хоч творів цих авторів я не мав змоги прочитати, проте їхні прізвища, названі у статті Новиченка „Новобранці поезії“ не йшли мені з думки)“.

Так, О. Шугай має сильну вдачу. А також відчутний нахил до енциклопедичності. Коли отримав помешкання в Берліні, на Феєрбахштрассе, то зрадів, бо, пише він, „уже саме ім'я цього німецького



філософа-матеріаліста, одного з попередників марксизму, певною мірою символізувало велику, докорінну зміну в моєму власному житті“.

Усе ж час від часу О. Шугаєві варто було б заглядати в довідники. Він написав у попередньому виданні „Притча про хату або через чужі пороги“, що почувався у війську, як Хаджі-Мурат в італійській опері, тоді як оперу „Хаджі-Мурат“ написав Народний артист Російської Федерації Шірівані Чалаєв з Дагестану значно пізніше (прем'єра була в 2003 році) і в Італії її не виставляли. „Далекосхідні моряки“, яких згадує О. Шугай, вимушено подорожували 49 днів в океані не на „вутлому катері“, а на самохідній біржі для десантування танків Т-36 (водомісткість 100 тонн), залогою якої вони й були.

Варто було б авторів прокоментувати дядькову розповідь про те, що „напередодні Другої світової війни вийшов сталінський наказ про заборону радянським пілотам одружуватися, бо пілот повинен уміти добре літати й воювати, а не думати про жінку“, тому „пілотам не давали офіцерських звань“, не давали й парашутів.

Відомо, що СРСР готувався до нападу на Німеччину, тому летунів випускали з шкіл сержантами, щоб згодом, після першого повітряного удару, надати уцілілим старшинські звання. Йшлося про заощадження на пенсіях вдовам і дітям полеглих летунів.

Пишучи про працю в дивізійній газеті, автор нарікає на „вистоювання з вечора до рання над складальними касадами в друкарні“ і на цей же сторінці пише про свій особливий статус „віршаря-журналіста“. То він був складальником чи „віршарем“?

Усе ж мрія О. Шугая про повернення на рідну землю здійснилася, і вже у потягові він мав нагоду звернутися віршем до закоханої у нього Аліси:

*Даремно ти тривогу присипала:  
Я відлечу! І ти це добре знала...  
Я відлечу. Бо той, хто крила має,  
З країв найдальших  
в рідний дім вертає.*

О. Шугай повернувся. І написав книжку про 1960-ті роки в Німеччині. Як свідок історії.

**У справі придбання книжок Олександра Шугая можна звернутися до Фондації ім. Івана Багряного на адресу: Bahriany Foundation, 811 S. Roosevelt Ave., Arlington Heights, IL 60005.**

## Книжки, надіслані до „Свободи“

**В'ячеслав Чорновіл.** „Статті, виступи, інтерв'ю“, том 7 (березень 1990 року – грудень 1992 року), твори в 10 томах. У книзі вміщені матеріали періоду початку державотворчої діяльності відомого політика. Видавництво „Смолоскип“, Київ, 2011 рік.

**Богдан Фудей.** „Становлення правової держави в Україні, 1991 -2011“. Видання містить доповіді, виступи, статті автора, присвячені правовим проблемам становлення Української держави, зокрема творення вільних і справедливих виборів, реформ та функціонування судової системи, дотримання прав людини тощо. Видавництво „Юрінком Інтер“, Київ, 2011 рік.

**Наталія Ханенко-Фрізен.** „Інший світ або етнічність у дії: канадська українськість кінця ХХ ст.“. У книзі розглядається проблематика тягlosti та життєздатності місцевої української етнічності в канадському повсякденні у часи активного відновлення транснаціональних зв'язків українців наприкінці ХХ ст. Видавництво „Смолоскип“, Київ 2011 рік.

**Ігор Гирич.** „Київ в українській історії“, книга-збірник статей і матеріалів з історії Києва, написаних істориком протягом 1990-2000 років. Головною їх темою є значення Києва та його святинь в історії національно-визвольного руху ХІХ-початку ХХ ст. Видавництво „Смолоскип“, Київ 2011 рік.

**Григорій Сковорода.** Повна академічна збірка творів за редакцією проф. Леоніда Ушкалова. Ця книга – перше видання творів великого українського поета й філософа Григорія Сковороди (1722-1794) здійснене в належному академічному форматі. „Видавництво Канадського Інституту Українських Студій“, Едмонтон, Торонто, Харків: Майдан, 2011 рік.

**Олекса Слісаренко.** „Вибрані твори“. Серія „Розстріляне Відродження“. Твори талановитого прозаїка, майстра гостросюжетної психологічної новели, а згодом роману й повісти, що починав як поет-символіст. До видання також увійшли спогади про письменника та статті критиків 1920-их років і сучасних дослідників. Видавництво „Смолоскип“, Київ, 2011 рік.

**Ярослав Левкун.** „Археолог Іван Борковський: повернення у славі в Україну“. Книга написана на великому архівному матеріалі про життя та діяльність І. Борковського в Україні та Чеській Республіці. Видавництво „Прут Принт“, Снятин, 2007 рік.



## Помер Степан Сапеляк – підпільник, політв'язень, поет

Ірина Рап

1 лютого в Харкові від інсульту помер поет Степан Сапеляк, член Росохацької юнацької патріотичної підпільної організації, політв'язень (1973-1981), активний учасник національно-визвольного руху.

С. Сапеляк народився 26 березня 1951 року в селі Росохач Тернопільської області у традиційній українській родині греко-католицького обряду.

Арешти української інтелігенції в 1972 році призвели до того, що С. Сапеляк 20 січня 1973 року вступив до створеної в його рідному селі підпільної патріотичної організації. Її очолював Володимир Мармус, а членами були Володимир Сеньків, Петро Вітів, Петро Винничук, Микола Мармус, Микола Слободян, Андрій Кравець, Микола Лисий.

Уночі з 21 на 22 січня 1973 року до 55-ої річниці проголошення Української Народної Республіки юнаки вивісили над установами в Чорткові чотири національні прапори та 19 написаних від руки великих листівок з гаслами: „Свободу українським патріотам!”, „Ганьба політиці русифікації!”, „Хай живе зростаючий український патріотизм!”, „Свобода слова, друку, мітингів!”.

24 вересня 1973 року Тернопільський обласний суд засудив С. Сапеляка до п'яти років позбавлення волі та трьох років заслання.

Покарання він відбував у таборі суворого режиму, брав активну участь у голодівках та протестах в'язнів, у передаванні інформації на волю, за що неодноразово був покараний карцером.

У лютому 1978 року С. Сапеляка відвезли етапом на заслання до села Богородського Хабаровського краю. Жив у тяжких умовах. Після звільнення в 1981 році оселився під Харковом.

С. Сапеляк був засновником



Св. п. Степан Сапеляк

Харківської філії Української Гельсінкської Спілки, автором-засновником і редактором журналу Української асоціації незалежної творчої інтелігенції „Катедра“. За книгу віршів „День молодого листа“ С. Сапеляк 1988 року був прийнятий до ПЕН-клубу і на його запрошення їздив у Німеччину, побував у Канаді, США та Англії.

1988 року С. Сапелякові була присуджена премія ім. Івана Франка (США), а за книжку віршів „Три-валлий рваний зойк“ у 1993 році – українська Державна премія ім. Тараса Шевченка. Він був лавреатом Всеукраїнської літературної премії ім. братів Лепких, Всеукраїнської літературної премії ім. Володимира Свідзинського, нагороджений орденом „За заслуги“ III ступеня.

Залишив у рідному селі маму Ганну, у Харкові – вдову Світлану, синів Тараса і Остапа, дочку Анастасію.

Ім'я С. Сапеляка разом з іменами всіх членів Росохацької юнацької організації 26 січня 2012 року увічнене на меморіальній таблиці на будинку Чортківського педагогічного училища.

Ірина Рап – член Харківської правозахисної групи

## Дмитро Гриньків був засновником підпільної спілки в Коломиї

Ірина Рап

25 січня у Коломиї помер Дмитро Гриньків – засновник Спілки Української Молоді Галичини, член Української Гельсінкської Спілки, журналіст, письменник.

Д. Гриньків народився 1948 року в селі Марківка Івано-Франківської області.

Закінчивши середню школу, поїхав в Дніпропетровськ, де працював слюсарем-складальником на ремонтному заводі. 1968 року він одружився з Галиною Сербин, перебрався в Коломию. Непокіола Д. Гринькова наростаюча русифікація і колоніальний стан України, арешти української інтелігенції.

31 січня 1972 року разом з друзями-однодумцями він заснував підпільну організацію „Спілка Української Молоді Галичини“. На одному з зібрань він прочитав лекцію про становище України в СРСР, спираючись на зібрану ним статистику. Усього було 10 зібрань.

Спілка була організована на зразок бойових загонів Української Повстанської Армії: нелегальні зібрання в горах; кожний член організації мав псевдо.

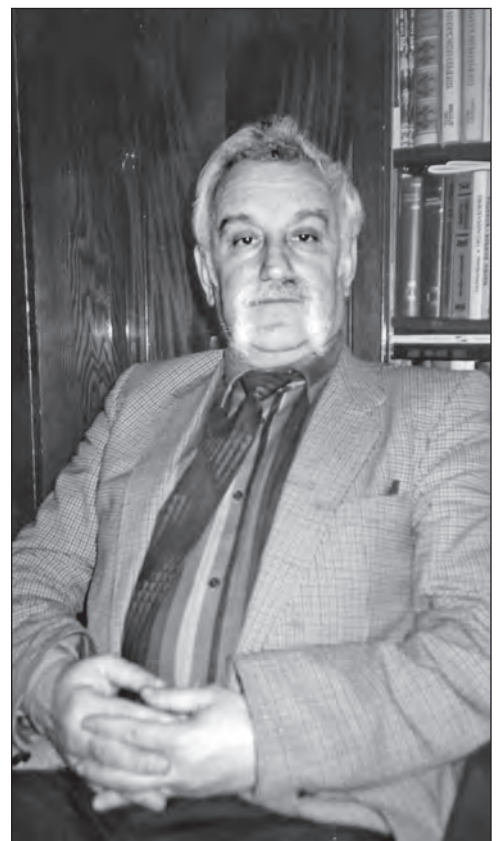
Завдання кожному Д. Гриньків давав письмово з врахуванням його можливостей. Це було збирання інформації про діяльність УПА, вивчення настроїв студентів і вербування нових членів, збирання пісень і розповідей про УПА та її легендарних вояків, збирання літератури з історії національно-визвольних змагань, пошуки зброї, щоб у разі потреби можна було захистити себе і свою родину.

Д. Гриньків викрав два будівельні пістолети, які мали переобладнати для стрільби. Викрали також малокаліберну рушницю, карабін, магнетофон, щоб записувати радіопрограми та свої виступи.

Восени 1972 року гравер, якого Д. Гриньків попросив написати назву організації, доніс у КГБ. Підпільників заарештували.

Івано-Франківський обласний суд на закритому засіданні, що тривало три дні, засудив Д. Гринькова до семи років таборів суворого режиму.

У політичному таборі він належав до групи, яка готувала інформацію про становище в таборах і передавала її на волю. У 1976



Св. п. Дмитро Гриньків

році він підписав разом з іншими в'язнями листа до Комісії Конгресу США з перевірки виконання Гельсінкських угод про умови життя і праці в'язнів в СРСР.

На клопотання дружини та матері він був помилуваний і звільнений у кінці серпня 1978 року, працював токарем на заводі „Сільмаш“, де КГБ зібрав багатьох колишніх політв'язнів. Спроби схилити до написання покаєнних заяв у пресу рішуче відкидав.

У 1985-1989 роках Д. Гриньків був засновником і редактором машинописного позацензурного журналу „Карби гір“, де публікував статті про дисидентів і національний рух.

1999 року він завершив навчання в Чернівецькому економічно-правничому інституті, юрист. Він видав чотири книги поезії та три книги прози.

У 2005 році Д. Гринькова обрано головою Коломийської міськрайонної організації Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих.

Д. Гриньків жив з дружиною Галиною в Коломиї, де народилися дочка Світлана і син Петро.

Ірина Рап – член Харківської правозахисної групи

**ХРИСТИНА БРОДИН**  
Професійний продавець  
забезпечення УНС  
**CHRISTINE BRODYN**  
Licensed Agent  
Ukrainian National Ass'n., Inc.  
187 Henshaw Ave., Springfield, NJ 07081  
Tel.: (973) 376-1347

**ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ**  
2-ий Заступник президента  
Ліцензований Продавець  
Страховання Життя  
Ukrainian National Assn., Inc.  
5 Stable Lane, Flemington, NJ 08822  
Tel/ Fax: 908-7822-5451  
e-mail: eugenemaria@comcast.net

**DNIPRO LLC.**  
ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ  
ТА КОНТЕЙНЕРИ  
В УКРАЇНУ

- Туристичні послуги: авіаквитки і візи в Україну та інші країни
- Грошові перекази у всі країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки
- Телефонні картки: 80 хвилин розмови за 5 дол.

ROSELLE, NJ 645 W. 1st Ave. Tel.: (908) 241-2190 (888) 336-4776  
CLIFTON, NJ 565 Clifton Ave Tel.: (973) 916-1543  
PHILADELPHIA, PA 1916 Welsh Rd., Unit 3 Tel.: (215) 969-4986 (215) 728-6040

**Передплачуйте і читайте „Свободу“ – тижневик УНСоюзу!**

**LVIV EXPRESS PARCEL SERVICES**  
111 East Elizabeth Ave. Linden, New Jersey 07036 (908) 925-0717  
**PACKAGES TO UKRAINE**  
BELORUSSIA • RUSSIA • POLAND • ESTONIA • LATVIA • LITHUANIA • SLOVAKIA

<b>МОРЕМ</b> мінімум 10 фунтів	<b>ЛІТАКОМ</b> 2-3 тижні мін. 10 фунтів	<b>ДОЛЯРИ</b> Пересилка і доставка	<b>ЕЛЕКТРОНІКА</b> 220 V
-----------------------------------	--	---------------------------------------	-----------------------------

15 років в бізнесі чесної і добросовісної праці.  
Полагоджуємо митні справи.  
У зв'язку з розширенням компанія пошукує агентів до співпраці.  
Доставляємо пакки до України, Білорусі, Росії, Польщі, Естонії, Литви, Латвії, Словачії.  
Підбираємо пакки з дому безкоштовно.  
Пересилка пачок через UPS для клієнтів з інших штатів.  
**Call Toll Free 1-800-965-7262**





З глибоким смутком ділимося сумною вісткою, що 13 лютого 2012 р. у Веніс, Фльорида, відійшов у вічність наш найдорожчий **МУЖ, БАТЬКО, ДАДО і ВУЙКО**

**СВ. П.  
ВАСИЛЬ ЛЕВ**

нар. 4 липня 1940 р. у Львові.

**ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ** відбудуться в суботу, 18 лютого, о год. 10:30 ранку в Соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида. Тіло буде поховане 25 лютого о год. 12:00 дня на Українському православному цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Нью-Джерзі.

Залишені у глибокому смутку:

- |                   |  |
|-------------------|--|
| <b>дружина</b>    | – Оксана   |
| <b>доньки</b>     | – Христина Лев з мужем Адріаном Гавдяком<br>– Олеся Лев з мужем Петер Гауслер<br>– Рута Лев<br>– Мая Лев |
| <b>внуки</b>      | – Григорій Гавдяк<br>– Зозулька Гауслер Лев<br>– Слава Гауслер Лев                                       |
| <b>племінники</b> | – Леся Мерлі<br>– Саманта Мерлі<br>– Едвард Ракович  |
| <b>шваґрова</b>   | – д-р Уляна Саноцька з мужем Аланом Фуртеком і донею Христиною   |
- та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

Пожертви в пам'ять Покійного просимо складати на Релігійне Товариство Українців Католиків "Свята Софія" – Програма Розвитку Української Візантійської Традиції, або на Українську католицьку церкву св. Івана Хрестителя в Гантері, Нью-Йорк.



Ділимося сумною вісткою, що 30 грудня 2011 р. відійшла у вічність наша найдорожча **СЕСТРА і ТЕТА**



**СВ. П.  
НАТАЛЯ ДАНИЛЕНКО**

нар. 2 червня 1925 р. в Бужанах, Україна.

**ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ** відбулися в понеділок, 9 січня 2012 р. в Українській православній церкві Покрова Пресвятої Богородиці у Філядельфії, Па.

Тіло Покійної поховане на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:

- |                  |  |
|------------------|--|
| <b>сестра</b>    | – АЛЕКСАНДРА з мужем ЮРІЕМ ТЕРЛЕЦЬКИМ                              |
| <b>сестрінка</b> | – ІРЕНА БАДУЛЯК з мужем ЮРІЕМ та дітьми АНДРІЕМ, МАТЕЕМ та ЛЯРИСОЮ |
| <b>сестрінок</b> | – ДМИТРО ТЕРЛЕЦЬКИЙ з дружиною ОКСАНОЮ.                            |

Вічна Їй пам'ять!

**SO. BOUND BROOK MONUMENT CO. LLC**



**УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО**

**ДАРКО ВОЙТОВИЧ**, власник  
(908) 647-7221 • (732) 356-1209

СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ, СТАТУЇ З РІЗНИХ ГРАНІТІВ, БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ СВ. АНДРІЯ В С. БАВНД БРУКУ, СВ. ДУХА В ГЕМПТОНБУРГУ ТА ІНШИХ.



З глибоким жалем повідомляємо, що вранці у п'ятницю, 10 лютого 2012 р., на 86 році життя, відійшов у вічність



**СВ. П.  
проф. д-р ОМЕЛЯН БЕЙ**

економіст, професор, дослідник  
нар. 26 квітня 1925 р. в м. Стрий, нині Львівська область.

Покійний закінчив гімназію в Стрию, бакалавреат права в Українському Вільному Університеті в Мюнхені, магістрат міжнародної економіки в Дітройтському університеті, а докторат економіки в УВУ. Дійсний член Української Вільної Академії Наук. Став професором економіки в Пенсильванському університеті в м. Шиппенсбург. Викладав, як професор-гість у університеті Манітоби (Вінніпер) та УВУ, а під час емеритури, в Вилсон каледж (Чеймберсбург, Па.), і Дикинсон каледж (Карлайл, Па.). Іменований продеканом факультету права і суспільно-економічних наук УВУ (1995-97). Згодом, із здобуттям Україною незалежності, викладав у Львівському Інституті Менеджменту. Автор багатьох статей поміщених в економічних журналах, зокрема на теми економіки транспорту.

Про пам'ять і молитви за душу покійного просять:

- |                   |  |
|-------------------|--|
| <b>дружина</b>    | – Віра (Шваб'юк) Бей (Шиппенсбург, Па.)  |
| <b>син</b>        | – д-р мед. Марко Бей (Клівленд) з дружиною д-р прав. Марією (Годованець) та дітьми Христофором і Катериною |
| <b>син</b>        | – д-р прав. Андрій Бей (Філядельфія) з дружиною д-р прав. Наталкою (Сокіл) та дітьми Ніною й Миколою       |
| <b>братанок</b>   | – Роман Бей (Норт Керолайна), син †Любомира  |
| <b>братанок</b>   | – Євген Бей (Дітройт), син †Любомира, з дружиною та дітьми   |
| <b>племінники</b> | – родини Іванків (Чикаґо), Криль (Філядельфія) та Шваб'юк (Філядельфія).                                   |

**ПАРАСТАС** відбудеться в п'ятницю, 17 лютого, о 7-ій годині вечора, в похоронному заведенні Флечер-Насевич при 9529 Bustleton Ave., Філядельфія. (215-673-8153; <http://www.fletcher-nasevich.com/>). Похоронні відправи почнуть-ся о 12.00 год. в церкві св. архистр. Михаїла при 1013 Fox Chase Rd., Jenkintown, а згодом похорон на цвинтарі Св. Марії.

Вічна йому пам'ять!  
Αἰώνια ἡ μνήμη  
Requiescat in pace.

Замість квітів ласкаво проситься складати пожертви на: Ukrainian Catholic Education Foundation або Dr. Emil Scholarship Fund, Shippensburg University of Pennsylvania. Пожертви можна пересилати на адресу погребника.

**ПЕТРО ЯРЕМА  
УКРАЇНСЬКИЙ  
ПОГРЕБНИК**

Займається похоронами  
в **BRONX, BROOKLYN,  
NEW YORK** і околиця

**ДАНИЛО БУЗЕТА** – директор  
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.

129 EAST 7<sup>th</sup> STREET  
NEW YORK, N. Y. 10009  
(212) 674-2568

**LYTWIN & LYTWIN  
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS**

Theodore M. Lytwin, Manager  
NJ Lic. No. 3212

**AIR CONDITIONED**

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.  
Our Services Are Available  
Anywhere in New Jersey.  
Також займаємося похоронами  
на цвинтарі в Бавнд Бруку і  
перенесенням Тлінних Останків  
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME  
1600 Stuyvesant Avenue  
(corner Stanley Terr.)  
UNION, N. J. 07083  
(908) 964-4222  
(973) 375-5555

**Шановні читачі!**

Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція





ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОРГАНІЗАЦІЇ  
ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ  
(ОДВУ)



ділиться сумною вісткою з членством  
та українською громадою, що 4 лютого 2012 р  
відійшов у вічність

**СВ. П.**

**д-р мед. Богдан Шебунчак**

нар. 26 грудня 1921 р. в Солотвині.

Член ОУН, почесний Голова Центральної Управи ОДВУ,  
громадсько-політичний діяч.

ПАНАХИДА відбулася 7 лютого 2012 р. в похоронному заведенні  
Литвин і Литвин в Юніон, Нью-Джерзі.

Похорон відбувся 8 лютого 2012 р. в Українській католицькій  
церкві св. Івана Хрестителя в Ньюарку, Нью-Джерзі, а опісля на  
цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Нью-Джерзі.

Опечаленій родині складаємо найглибші співчуття.

**ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!**

Центральна Управа ОДВУ



Українське Лікарське Товариство  
Північної Америки (УЛТПА)

повідомляє своїх членів та громаду,  
що 4-го лютого 2012 р.  
відійшов у вічність

**СВ. П.**

**д-р мед. БОГДАН ШЕБУНЧАК**  
(1921-2012)

Почесний член УЛТПА 1997  
Голова Головної Управи УЛТПА 1969-1971  
Голова Відділу УЛТПА Метрополії Нью-Йорк 1962-1965

Рідним складаємо співчуття.  
Вічна Йому пам'ять!

Головна Управа  
Українського Лікарського Товариства  
Північної Америки



Ділимося сумною вісткою, що 3 лютого 2012 р.  
відійшла у вічність наша найдорожча  
сестра, тітка, племінниця і кузинка,  
донька св. п. Ігоря і Марусі Суховерських,  
внучка Патріярха Мстислава

**СВ. П.**

**ТАМАРА СУХОВЕРСЬКА**

нар. 27 лютого 1958 р. в Кінгстон, Онтаріо, Канада.

ПАНАХИДА була відправлена 11 лютого 2012 р. в Торонто,  
Канада. Похорон відбудеться в Українській православній церкві  
св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Нью-Джерзі, США, 18 лютого 2012 р.,  
о год. 11:30 ранку.

Залишені в глибокому смутку:

- сестра – Катруся з чоловіком Й. Бойко
  - племінник – Андрій Касіян Суховерський-Бойко
  - тітка – Тамара Яровенко
  - хресний батько – Володимир Петлюра з родиною
  - хресна мама – Христина Яровенко-Риплі з родиною
- та ближча і дальша родина в Канаді, Америці, Австралії,  
Німеччині та Україні.

Вічна їй Пам'ять!



ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ  
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ  
зі смутком повідомляє членів Головного  
Уряду УНС, членів 120 Відділу УНС  
та всю українську громаду, що  
7 лютого 2012 р. відійшов у вічність  
колишній секретар 120 Відділу УНС



**СВ. П.**

**ІЛЛЯ МАТІЯШ**

28 березня 1926 р. – 7 лютого 2012 р.

Екзекутивний Комітет та все членство УНС  
висловлюють щирі співчуття

дружині Анні та дітям:  
Peter and Suzanne Matiash, Mary and Rich Ayers,  
Linda Refine and Christine Matiash and Hans de Groot,  
дев'ятьом внукам та 19-ом правнукам.

Ілля Матіяш був секретарем 120-го Відділу впродовж  
24 років. Його довголітня відданість Українському Народному  
Союзові залишиться в пам'яті Союзовців назавжди.

Вічна Йому пам'ять!



Ділимося сумною вісткою, що 16 грудня 2011 р.  
відійшов у вічність

**СВ. П.**

**БОГДАН МАЛАНЮК**

нар. 1921 р. на Золочівщині в Західній Україні.

Вихований в українській родині Максима і Марії Федорович-  
Маланюк, вступає в ряди Першої Дивізії „Галичина“. В бою був  
поранений, довго лікувався в Австрії. Пізніше переїхав до Нью-  
Йорку. Працював у „Перко“ компанії. В 1962 р., у зв'язку з ро-  
ботою, переїжджає до Маямі, Флориди, де стає парафіянином  
Української греко-католицької церкви Успіння Пресвятої Бого-  
родиці і співає у Маямським церковнім хорі.

З великою радістю сприйняв вістку, що Україна стала вільною,  
незалежною державою. Радів кожній добрій новині з України.

Гарного, грудневого, флоридського ранку несподівано пе-  
рестало битись добре серце вірного сина України.

Залишені у смутку:

- дружина – ЄВГЕНІЯ МАЛАНЮК
- дочка – МАРІЯ
- внучка – НАТАЛЯ.

Вічна Йому пам'ять!



**Oblast Memorials**

845-469-4247 E-mail: oblast@optonline.net

ОБСЛУГОВУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ В NY/NJ/CT/PA  
З ВИРОБОМ ЗНАМЕНИТИХ

~ ПАМ'ЯТНИКІВ ~ МАВЗОЛЕЇВ

НА ВАШЕ БАЖАННЯ МОЖЕМО ЗУСТРІТИСЯ З ВАМИ  
У ВАШОМУ ДОМІ, ЩОБ ОБГОВОРТИ ВАШ ПРОЄКТ.



*Подумайте про Ваше завтра  
вже сьогодні!*

**Відкрийте рахунок ІРА,  
щоб забезпечити своє  
майбутнє без турбот.**

**3.15%** АРУ\*

Пенсійні рахунки є забезпечені до 250,000 тис. доларів Державною Адміністрацією Кредитових Спілок - NCUA.

**САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК  
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА**

*Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.*

**ГОЛОВНЕ БЮРО:** 108 SECOND AVENUE, NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251

**КЕРГОНКСОН:**

6325 Route 209  
Kerhonkson, NY 12446  
Tel: 845-626-2938  
Fax: 845 626-8636

**ЮНІОНДЕЙЛ:**

226 Uniondale Ave,  
Uniondale, NY 11553  
Tel: 516 565-2393  
Fax: 516 565-2097

**АСТОРИЯ:**

32-01 31st  
Astoria, NY 11106  
Tel: 718 626-0506  
Fax: 718 626-0458

**ЛІНДІНГІРСТ:**

225 N. 4th Street  
Lindenhurst, NY 11757  
Tel: 631 867-5990  
Fax: 631 867-5989

**ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:**  
Info@selfreliancenyc.org

**ІНТЕРНЕТ:**  
www.selfreliancenyc.org

**Поза Нью Йорком дзвоніть безкоштовно:**  
1-888-SELFREL

Your savings federally insured to at least \$250,000 and backed by  
the full faith and credit of the United States government

**NCUA**

National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency

\*АРУ - Відсотки у річному відношенні. Дивіденда - 3.10% нараховувана денно може бути змінена без попередження.